

Servei d'Immersion i Acolliment Lingüístics
Març de 2016

CICLE DE CONFERÈNCIES: EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

1. Competència lingüística: l'expressió escrita

2. Ensenyar a escriure des de les matèries

3. El procés de composició escrita

4. Escriptura i reflexió sobre la llengua

5. Escriptura creativa. La literatura com a model

6. Posem-nos d'acord: les línies de centre

Conferència 3

EL PROCÉS DE COMPOSICIÓ ESCRITA

Educació secundària obligatòria

Continguts

1. L'escriptura i la construcció del coneixement.

2. Escriure i el procés de composició.

3. Contextualitzar.

4. Planificar els escrits.

5. Textualitzar.

6. Revisar.

7. L'escriptura en suport digital.

8. Per acabar...

Recordem...

Escriure és una activitat social

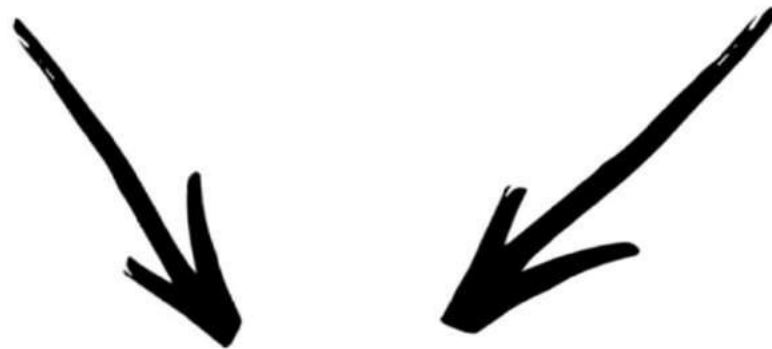
Escriure és una activitat cognitiva

L'ús del llenguatge escrit incideix en el desenvolupament intel·lectual: quan escrivim estem entrenant les habilitats cognitives.

Processos cognitius relacionats amb el procés de composició escrita

Interpretar, associar, inferir, analitzar, deduir, valorar, adequar, identificar, seleccionar, planificar, regular, reproduir, utilitzar, organitzar, temporalitzar, explicar, imaginar, inventar...

Escriure ens fa dialogar
amb el propi pensament i
en aquesta conversa es
transforma el propi
pensament
(G.Wells)

L'escriptura té una funció social, cognitiva i epistèmica

En un pla psicològic, les nostres
capacitats de reflexió i anàlisi, la
nostra consciència sobre el
llenguatge, el nostre poder de
raonament lògic (...), claven les
arrels, en part, en els usos escrits
del llenguatge.

(D.Cassany)

currículum educació secundària obligatòria

DECRET 187/2015

Article 2

Finalitat

1. La finalitat de l'educació secundària obligatòria és l'assoliment de les competències clau que permeti a tots els alumnes:

b) Desenvolupar en el nivell adequat, com a forma de coneixement reflexiu, de formació de pensament i d'expressió d'idees, les habilitats i competències culturals, personals i socials relatives a:

- L'expressió i la comprensió orals, l'expressió escrita i la comprensió lectora, les competències matemàtiques i les competències necessàries per a l'ús de les noves tecnologies i de la comunicació audiovisual.

- La comprensió dels elements bàsics del món en els aspectes científics, socials, culturals, religiosos i artístics, en particular aquells elements que permetin un coneixement i arrelament a Catalunya.

- La sensibilitat artística i la creativitat.

- La coresponsabilitat i el respecte a la igualtat de drets i d'oportunitats de les persones.

- El treball i l'estudi, individual i en equip, amb autonomia i capacitat crítica.

- La resolució de problemes de la vida quotidiana, la convivència i l'exercici responsable de la ciutadania.

- L'hàbit lector com a eina bàsica per accedir i construir coneixement i desplegar el potencial personal.

Aprender a
escriure
és
aprender a
pensar.

(H. Giroux)

Continguts

1. L'escriptura i la construcció del coneixement.

2. Escriure i el procés de composició.

3. Contextualitzar.

4. Planificar els escrits.

5. Textualitzar.

6. Revisar.

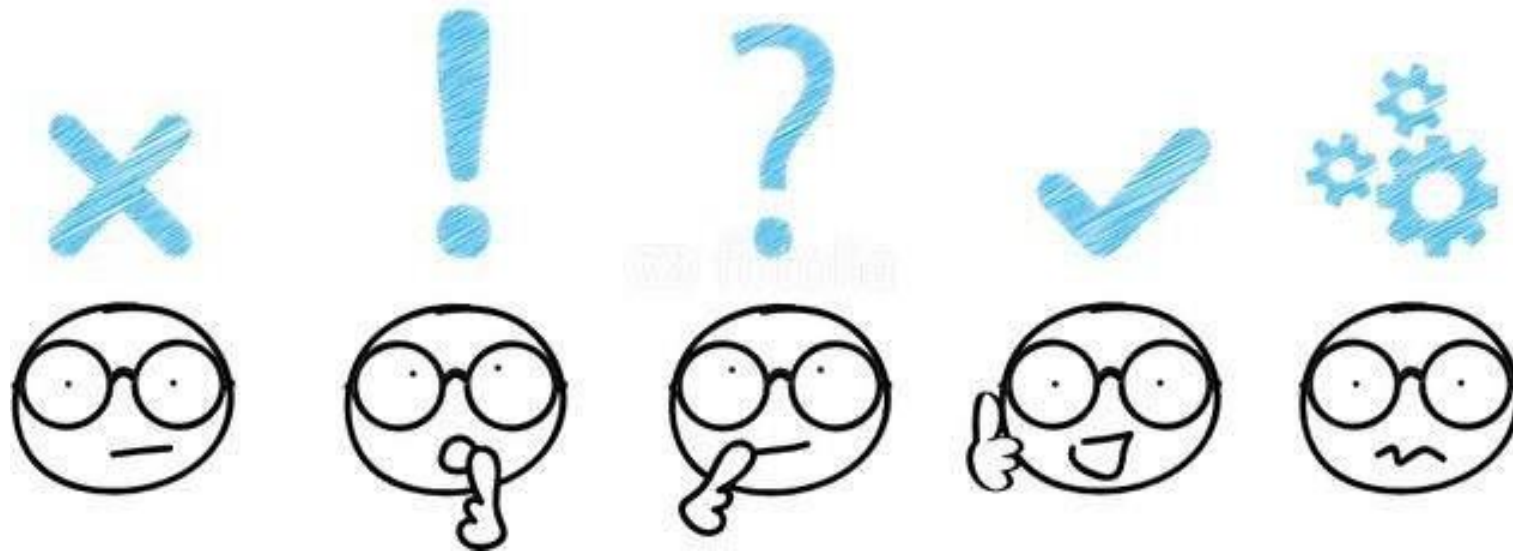
7. L'escriptura en suport digital.

8. Per acabar...

Ensenyar a escriure, tot un repte professional!

Escriure és transcriure l'oral?

I els alumnes, què en pensen?

Què diuen que fan quan escriuen?

“Tinc un munt d’idees i escric fins que s’acaben. Llavors intento pensar en més idees fins que ja no en trobo cap més que valgui la pena. Llavors acabo”.

“En primer lloc escric el títol, després penso una mica quines idees tinc i llavors escric –intentant que soni bé– i després ho llegeixo tot una altra vegada per veure si hi ha faltes o si s’ha de canviar alguna cosa. Si no tinc més idees acabo”.

“Escriure és bastant difícil; s’ha de pensar força què és el que vols dir i com cal dir-ho... com s’ha de començar, com s’ha d’acabar... A vegades haig de repetir tot el text perquè no és el que jo volia, no he pensat prou en els que ho llegiran. S’ha de pensar en moltes coses alhora mentre estàs escrivint...”.

Esriptura madura vs. esriptura immadura

Hem d'aconseguir que els estudiants desenvolupin una consciència de si mateixos com a escriptors i per això hem d'ensenyar-los a conèixer el seu propi procés de composició, a analitzar-lo i a dominar tècniques i procediments que els permetin millorar-lo de manera estratègica, és a dir, ajustada als seus objectius, possibilitats i context de producció. (M. Castelló)

Les diferències entre escriptors depenen de la manera d'entendre i d'encarar el procés de composició escrita

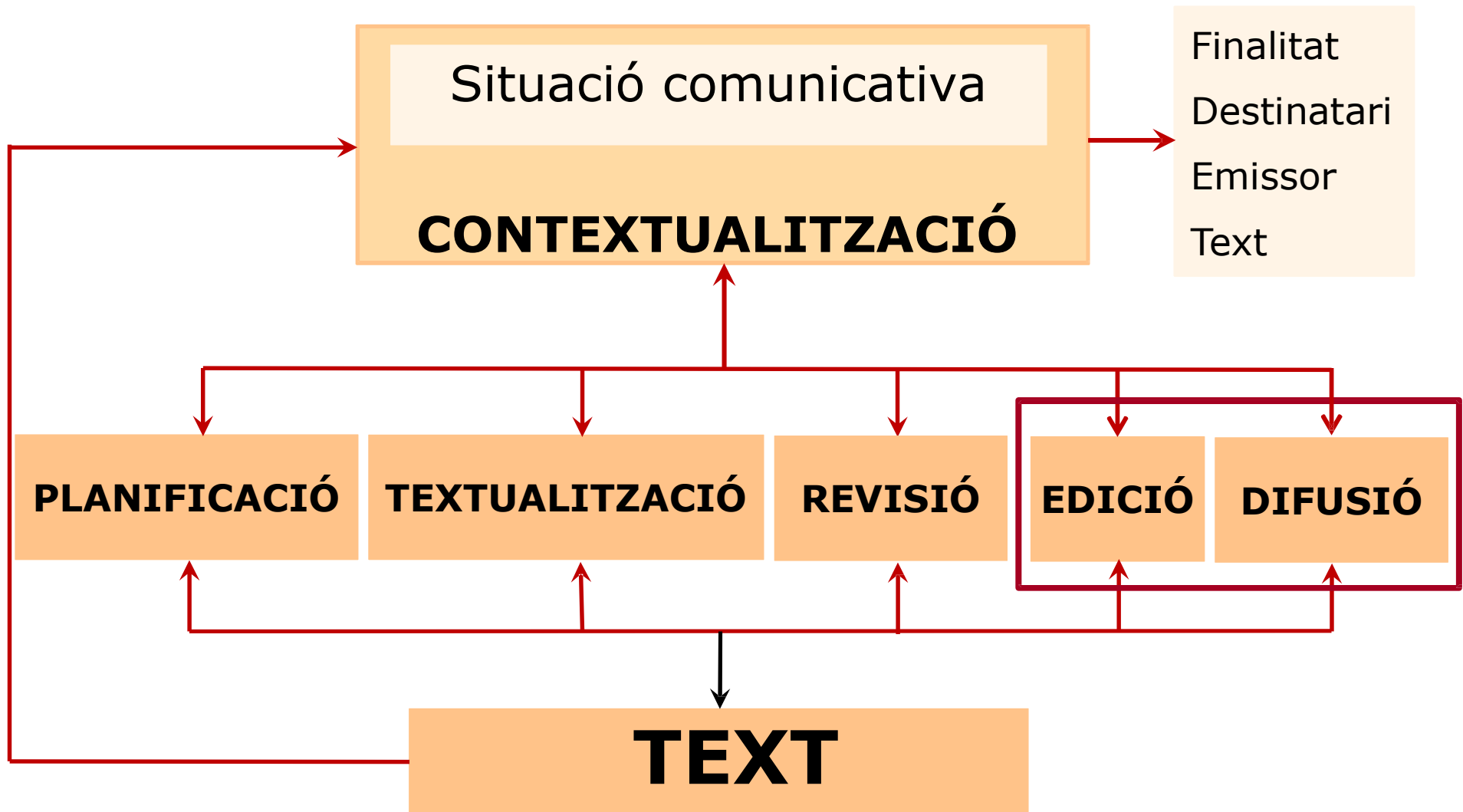
Model de "dir el coneixement" <i>"Knowledge telling"</i>	Model de "Transformar el coneixement" <i>"Knowledge transforming"</i>
<p>Quan escriuen...</p> <ul style="list-style-type: none"> - No acostumen a planificar. - Escriuen a raig. - Enllacen les idees a mesura que els vénen a la memòria. - Quan se'ls acaben les idees s'aturen. - Si revisen, ho fan només d'aspectes formals. - Si l'escriptor disposa de coneixements previs sobre el tema/gènere que ha d'escriure és possible que aconsegueixi un text de qualitat reproduint aquests coneixements. - No permet generar coneixement nou. 	<p>Quan escriuen...</p> <ul style="list-style-type: none"> - Es plantegen l'apropament al lector i a la situació comunicativa. - En el procés de composició, l'escriptor es planteja un problema en dues dimensions: la del coneixement i el retòric. Resoldre'ls implicarà un anar i venir (planificar i revisar) entre el QUÈ dir i el COM dir-ho. - Les revisions que es fan són sempre guiades pels objectius de la situació comunicativa. - El text no serà mai una còpia del que l'escriptor ja sabia sobre el tema. - Seran molt importants les estratègies de control i regulació del procés cognitiu.

Scardamalia i Bereiter

Adequació segons el context

“L’ús del llenguatge escrit és sempre dialògic”.
(M. Bakhtin)

Adaptació de HAYES J. R. i FLOWER, L. "Identifying the Organization of Writing Processes". a: GREGG, L. W. Y STEINBERG, E. R. (comps.) (1980): *Cognitive Processes in Writing*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers, p. 3-30.

Però, és un procés...

An Escher Vortex Where All Levels Cross

A strikingly beautiful, and yet at the same time disturbingly grotesque, illustration of the cyclonic "eye" of a Tangled Hierarchy is given to us by Escher in his *Print Gallery* (Fig. 142). What we see is a picture gallery where a young man is standing, looking at a picture of a ship in the harbor of a small town, perhaps a Maltese town, that the man, upon close inspection, sees little turrets, occasional cupolas, and that the man, upon close inspection, sees a boy, peering in the heat, while two floors below him a woman—perhaps a girl—stares out of the window from her apartment which sits directly above the picture gallery where a young man is standing, looking at a picture of a ship in the harbor. If a small town, perhaps Maltese, is shown in a picture of a ship in the harbor of a small town, perhaps Maltese, is shown in a picture of a ship in the harbor. What? We are back on the same level as when we began. How can it be? We cannot be. Let us draw a diagram of what we see (Fig. 143).

No lineal
Cíclic i recursiu
Particular

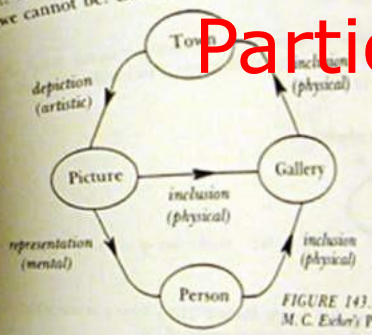

FIGURE 143. Abstract diagram of M.C. Escher's *Print Gallery*.

What this diagram shows is three kinds of "in-ness". The gallery is physically in the town ("inclusion"); the town is artistically in the picture ("depiction"); the picture is mentally in the person ("representation"). Now while this diagram may seem satisfying, in fact it is arbitrary, for the number of levels shown is quite arbitrary. Look below at another way of representing the top half alone (Fig. 144).

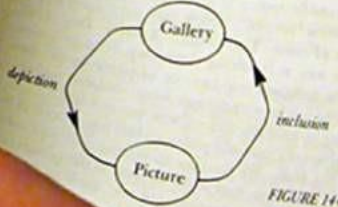

FIGURE 144. A collapsed version of the previous figure.

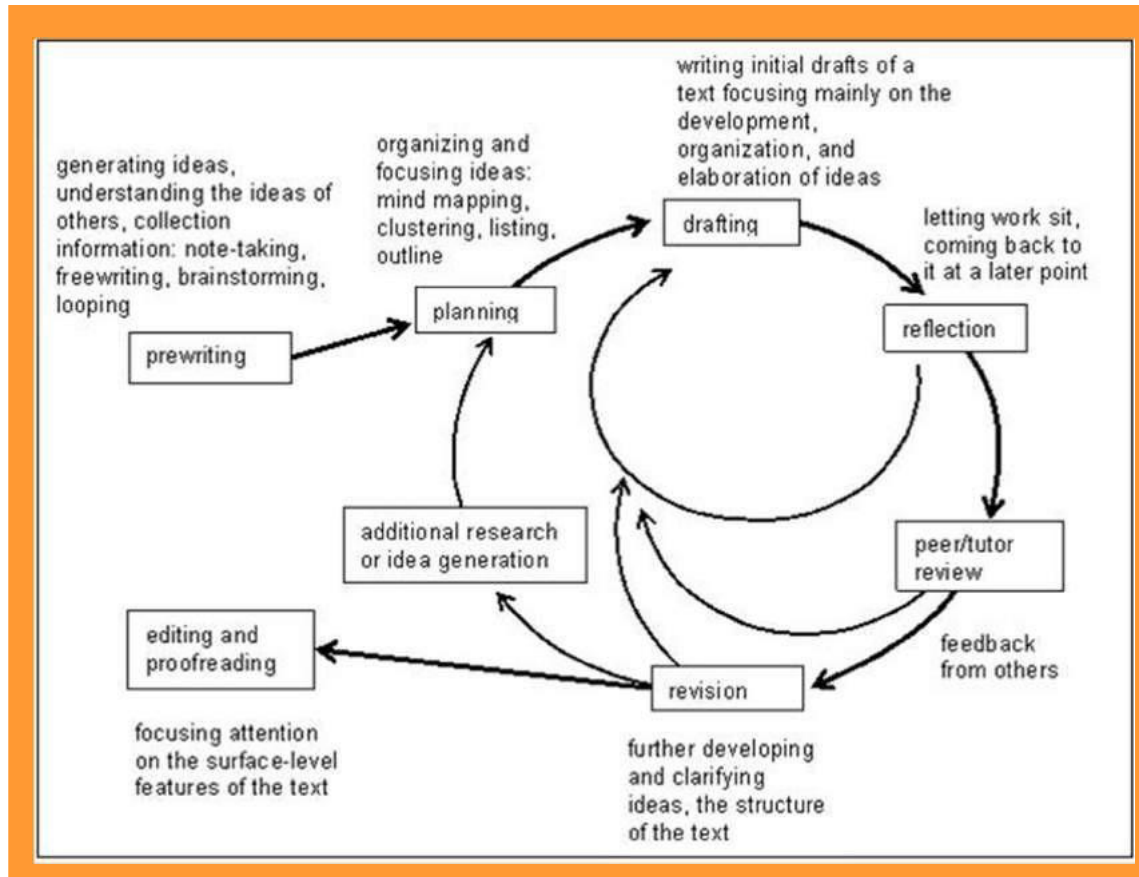
FIGURE 142. *Print Gallery*, by M. C. Escher (lithograph, 1956).
program runs. On a low (machine language) level, the program looks like any other program on a high (booked) level, qualities such as "will", "intention", "creativity", and "consciousness" can emerge.
The important idea is that this "vortex" of self is responsible for the tangledness, for the "Gödelian-ness", of the mental process. People have said to me on occasion, "This stuff with self-reference and so on is very amusing and enjoyable, but do you really think there is anything serious to it?" I certainly do, I think it will eventually turn out to be at the core of AI, and the focus of all attempts to understand how human minds work. And that is why Gödel is so deeply woven into the fabric of my book.

Strange Loops, Or Tangled Hierarchies

FIGURE 142. *Print Gallery*, by M. C. Escher (lithograph)
program runs. On a low (machine language) level, the program looks like any other program on a high (booked) level, qualities such as "will", "intention", "creativity", and "consciousness" can emerge.

El procés de composició que segueix un escriptor és específic en funció de la situació comunicativa i de la interpretació que fa de les seves exigències.

<http://www.irvin.net/WGuides/recursive2.jpg>

Forma part de la tradició didàctica de molts països

The image displays a search results page for "Writing process" on Google. The search bar and navigation tabs are visible at the top. Below, a collage of educational resources is shown:

- Writing Process Steps:** A colorful infographic showing the stages of the writing process.
- Writing Process For Kids:** A worksheet with simple illustrations and text for children.
- Writing Process Worksheets:** A collection of various worksheets for different levels.
- Editing Writing:** A graphic with the text "Everyone needs an editor." and images of a hand editing a document.
- Writing Clipart:** A cartoon illustration of a boy and a girl writing.
- Proceso De Escritura:** A flowchart of the writing process in Spanish.
- The Writing Process:** Multiple colorful charts and diagrams, some with circular arrows indicating a continuous cycle.
- Understanding the Writing Process:** A detailed infographic with text boxes explaining each stage.
- 5 Steps:** A vertical list of steps: Prewrite, Write, Revise, Edit, Publish.
- Writing Process:** A circular diagram with "Writing Process" in the center and five surrounding stages.
- The Writing Process:** A large graphic with the word "Writing" in a stylized font and related terms like "Inspiration", "Creativity", "Understanding", "Process", "Drafting", "Revising", "Editing", "Publishing".
- The Writing Process:** A circular diagram with five stages: Prewriting, Drafting, Revising, Editing, Publishing.
- The Writing Process:** A vertical list of steps: 1. Prewriting, 2. Drafting, 3. Revising, 4. Editing, 5. Publishing.
- The Writing Process:** A circular diagram with five stages: Prewriting, Drafting, Revising, Editing, Publishing.
- The Writing Process:** A graphic with text: "Organize your thoughts, brainstorm ideas and use a graphic organizer. Begin writing! Skip lines and remember to 'show not tell.' It doesn't have to be perfect yet!"
- The Writing Process:** A graphic with text: "Use a BLUE ray pencil. Check for correct spelling and punctuation. Are your details on 'high'? Anything you need to add?"
- The Writing Process:** A graphic with text: "Write your final copy in your best handwriting. Do NOT skip lines and only write on the 'front'. Remember a title!"
- The Writing Process:** A graphic with text: "The Writing Process is NOT linear! It doesn't move straight from Prewriting to Publishing. Sometimes you have to brainstorm again for ideas. Sometimes you need to edit again if your writing has changed. The Writing Process is cyclical AND recursive." It includes a circular arrow diagram.
- The Writing Process:** A graphic with text: "Support Productivity Inspiration Creativity Understanding Process Completion Imagination Courage Persistence Craft Creativity Writing Focus Perseverance Precision Determination Trust Passion Self-motivation Science Fiction".
- The Writing Process:** A graphic with text: "1. CONE CONCEPT, 2. IDEAS, 3. ROUTINE, 4. WRITE, 5. EDIT, BELL & WHISTLES".
- The Writing Process:** A graphic with text: "Planning, Publishing, Drafting, Editing, Revising, Prewriting, Evaluating".
- The Writing Process:** A graphic with text: "Discovering topic, audience, and purpose. Writing a draft. Revising and expanding information." It includes a circular arrow diagram.
- The Writing Process:** A graphic with text: "Brainstorm, Draft, Revise, Edit, Publish." It includes a circular arrow diagram.
- The Writing Process:** A graphic with text: "The Writing Process: Prewriting, Drafting, Revising, Editing, Publishing." It includes a circular arrow diagram.
- The Writing Process:** A graphic with text: "TIME BREAKDOWN OF THE WRITING PROCESS" and a pie chart.
- The Writing Process:** A graphic with text: "The Writing Process: 'gather ideas', 'think one to do', 'write draft'." It includes a circular arrow diagram.
- The Writing Process:** A graphic with text: "NO PROCESS". It includes a circular arrow diagram.

En la nostra, cal acabar de consolidar-lo

Google Procés d'escriptura

Web Vídeos **Imágenes** Noticias Maps Más Herramientas de búsqueda

Proceso de expresión escrita

- Planificació
 - generació d'idees
 - organització d'idees
- Producció
 - revisió del text
 - lectura del text
 - revisió definitiva
- Revisió

Model de Producció Escrita
Flower i Hayes (1980)

Context de la tasca

- Tema d'escriptura
- Tema d'audició
- Text produït
- Text a un moment "t"

Memòria a llarg termini de l'escriptor

- Comentari del tema, de l'audició
- Comentari del text que ja s'ha escrit

Planificar

- Generar organitzar
- Planificar el text

Traduir o treballar

- Planificar el text
- Editar o corregir

Revisar

- Editar o corregir

Control

MEMÒRIA OPERATIVA

PLANIFICACIÓ

- Contexte situat
- Intenció comunicativa
- Organització del text

TEXTUALITZACIÓ

- Planificació
- Producció
- Revisió

REVISIÓ

- Comentari del text
- Comentari del text que ja s'ha escrit

Processos cognitius relacionats en l'adquisició de la lectura i de l'escriptura

EXPERIÈNCIES

- EXPERIÈNCIES DE LECTURA
- EXPERIÈNCIES D'ESCRITURA
- EXPERIÈNCIES DE L'INTERACIÓ

SIMBOLITZACIÓ

- EXPERIÈNCIES DE LECTURA
- EXPERIÈNCIES D'ESCRITURA
- EXPERIÈNCIES DE L'INTERACIÓ

Guia per a l'avaluació del procés

Objectius

- Identificar les competències del nivell de desenvolupament de l'alumne
- Identificar les competències del nivell de desenvolupament de l'alumne
- Identificar les competències del nivell de desenvolupament de l'alumne

Indicadors

- Identificar les competències del nivell de desenvolupament de l'alumne
- Identificar les competències del nivell de desenvolupament de l'alumne
- Identificar les competències del nivell de desenvolupament de l'alumne

ADQUISICIÓ DE L'ESCRITURA (ETAPES)

- PRE-FONÈTICA
- FONÈTICA
 - Sil·làbica
 - Sil·làbica-alfabètica
 - Alfabètica
- VISUAL-FONÈTICA (Ortogràfica)

Diferències en el procés de revisió

Els aprenent	Els experts
Revisen per assegurar-se que el text és correcte.	Revisen per assegurar-se que el text és correcte.
Revisen el text després de haver-lo escrit.	Revisen el text mentre el van escrivint.
Revisen el text després de haver-lo escrit.	Revisen el text mentre el van escrivint.

PROPOSTES PER COMPATIR

- LA LlENGUA ESCRITA A ED. INFANTIL (la llengua oral)
- LA INTERVENCIÓ EN LES BECERQUES DE L'ALFABETITZACIÓ: cycle inicial (La frase)
- APRENTATATGE CONSCIENT DEL PROCÉS D'ESCRITURA A TOTA L'ESCOLARITAT: ensenyar a escriure a cycle mitjà i superior (taller d'escriptura - Escriure ciència)
- S'APREN A ESCRIURE REFLEXIONANT SOBRE EL QUE S'ESCRIU: Parlar del que s'escriu
- ESCRIBRE TEXTOS ACADÈMICS. Text expositiu

Nivell de la paraula

- La paraula
- exemple: PILOTA

Nivell de la lletra

- La lletra
- exemple: P-I-L-O-T-A

Nivell de característiques

- La paraula
- exemple: P-I-L-O-T-A

Nivell de característiques

- La paraula
- exemple: P-I-L-O-T-A

Nivell de la lletra

- La lletra
- exemple: P

Nivell de la paraula

- La paraula
- exemple: PILOTA

(...) en el aula se espera que los alumnos produzcan textos en un tiempo muy breve y escriban directamente la versión final, en tanto que fuera de ella producir un texto es un largo proceso que requiere muchos borradores y reiteradas revisiones.

Delia Lerner

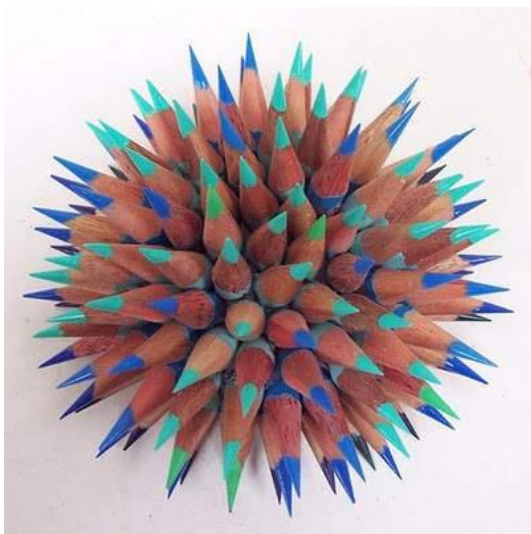
És freqüent...

1 Explica què és la història i quina és la seva utilitat.

1 Posa un exemple de transformació de l'energia lluminosa en una altra forma d'energia i comenta'l.

9 Busca en un diccionari què vol dir la paraula "sordesa". Copia'n la definició en el teu quadern. Imagina quins problemes tenen les persones sordes i com poden solucionar-los.

● Ara, informa't sobre què és la Catalunya Nord i explica per què s'hi parla català, si actualment no pertany a Catalunya.

Què puc fer per
afavorir
l'aprenentatge de la
composició escrita?

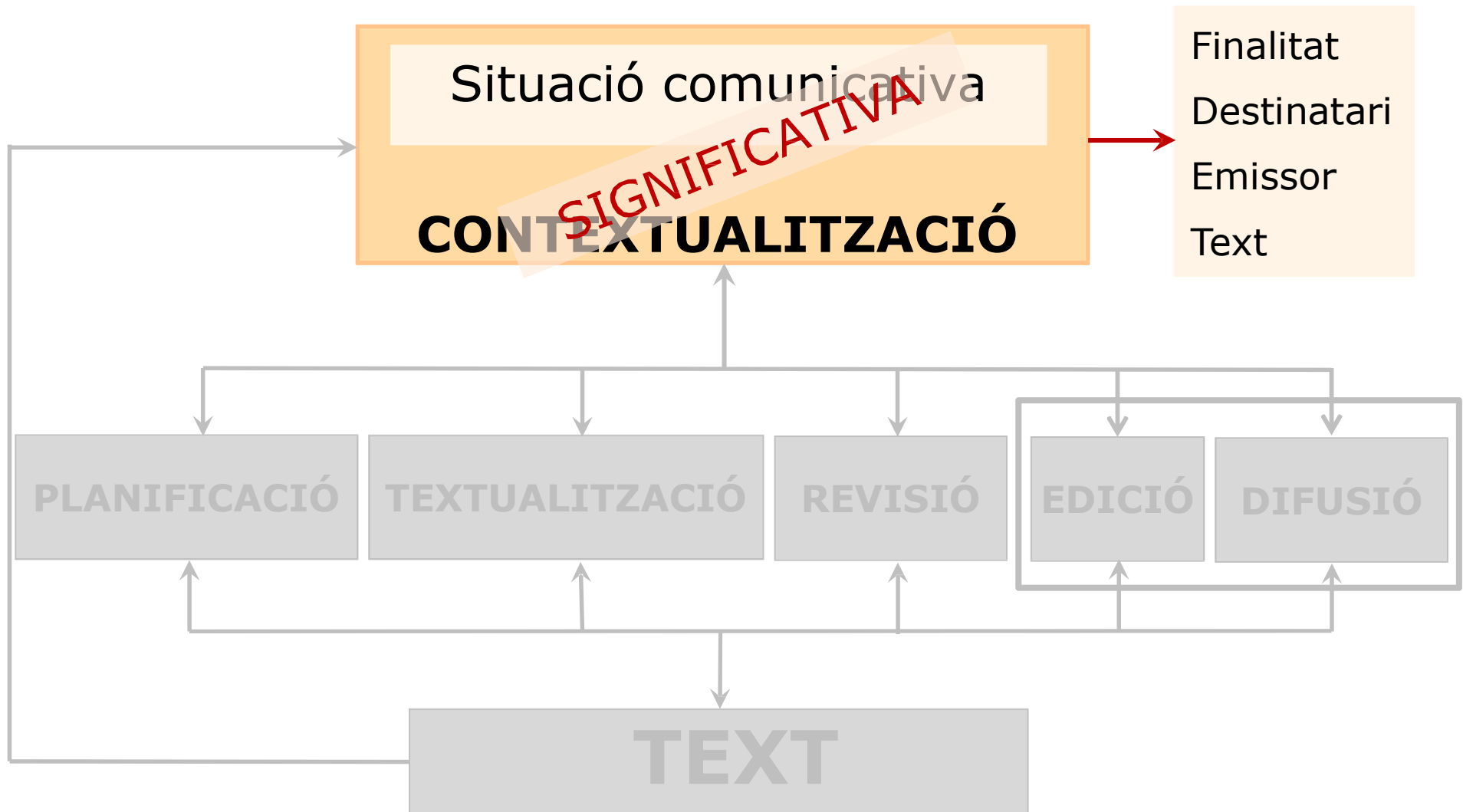
Per potenciar l'escriptura madura,
cal que **acompanyem l'alumne**
cap a l'**apropiació del procés** de composició escrita,
i de les **habilitats** que aquest procés demana,
perquè en pugui fer un **ús flexible, dinàmic i divers**
en funció de les situacions i objectius comunicatius
de les tasques d'escriptura que proposem.

Continguts

1. L'escriptura i la construcció del coneixement.
2. Escriure i el procés de composició.

3. Contextualitzar.

4. Planificar els escrits.
5. Textualitzar.
6. Revisar.
7. L'escriptura en suport digital.
8. Per acabar...

Adaptació de HAYES J. R. i FLOWER, L. "Identifying the Organization of Writing Processes". a: GREGG, L. W. Y STEINBERG, E. R. (comps.) (1980): *Cognitive Processes in Writing*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers, p. 3-30.

“A escribir se aprende escribiendo y la escritura “de verdad” exige tiempo y proyectos que tengan cierta envergadura (...).

Un proyecto de escritura explicitando la situación de comunicación, el papel del autor y del destinatario del texto ayuda a dar sentido a los aprendizajes. Los alumnos toman conciencia de los desafíos que tratan de resolver escribiendo y ponen la escritura en el lugar que le corresponde. Una lengua sin autor, sin destinatario y sin desafíos no conviene para el aprendizaje de la escritura”.

(J. Dolz)

EL MEU DIARI

Imagina que som diumenge al vespre. Escriu en el teu diari què has fet el cap de setmana: una excursió, una activitat esportiva, una trobada familiar, etc.

Escriu un màxim de 10 ratlles. Fixa't bé en el que escrius. Un cop hakis acabat, llegeix-ho de nou i corregeix el que convingui.

Si escriuen "a raig"
pocs alumnes
aconsegueixen fer
bons textos.

EL MEU DIARI

Dissabte dia 25 de octubre: vaig esmorzar amb els meus pares, després vaig anar a veure la tele, quan amb vaig cansar vaig anar a jugar amb el meu germa a continuació vaig dinar després men vaig anar amb quat al Motoclub i allí vaig brenar al tornar vaig anar a la fira allí vaig sopar, vaig tornar i ara estic escrivint el diari, adeu.

Diumenge 26 de octubre. Al llevarme vaig esmorzar i després vaig anar a Montserrat pel camí vam passar la entrada i un lio al arribar a Montserrat allí estava el meu Pare amb la bici al coll esperanos Vaig fer un tom per allí per veure les tendes vam dinar i cap a casa ara estic escrivint el diari. Bona nit.

Aquesta tasca afavoreix la
interiorització del procés de
composició?

Quin tipus de tasques i activitats d'escriptura convé realitzar?

Contextualitzades

Funcionals

Reflexives

Objectius d'aprenentatge dobles:

- Els de la tasca
- Els funcionals

Activitats del procés de composició sempre contextualitzades

Cal que les tasques d'escriptura plantegin situacions comunicatives reals, variades i significatives que obliguin l'alumnat a **activar processos complexos d'adequació**.

Per què ho fem?

- Per apropar la situació a l'alumnat i que la visqui com un acte de comunicació *real, útil i motivador* i li plantegi un repte constant d'adequació
- Per obtenir aprenentatges significatius i no reproductius

Com ho fem?

Presentant de manera clara un context comunicatiu real i funcional perquè l'estudiant, des de l'inici, es faci una representació general de la tasca

Partint del text com a unitat de treball: tipologia i gènere

Treballem amb propostes ARC

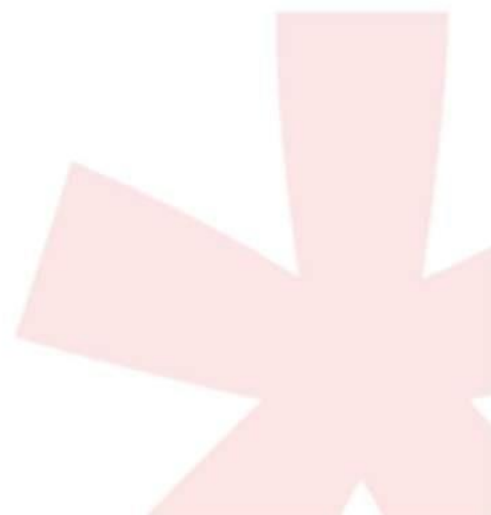
Una guia alternativa: nuestras calles

Llegendes animades de la Costa Brava

Els eco-teams contra el malbaratament de l'energia a l'escola

Treballem amb propostes ARC

Llegendes animades de la Costa Brava

Context

La comissió de festes del nostre institut (Blanes) ha organitzat un concurs de curts d'animació amb el tema *Animem les nostres llegendes*. Us proposem que els alumnes de 1r feu una adaptació d'una llegenda marinera fent servir la tècnica *Stop-motion d'animació*.

A partir de la lectura d'una llegenda i de la seva adaptació a guió d'animació, amb un ordinador, una càmera fixa, una mica de traça a construir ninots de plastilina o de cartró i una mica de paciència podreu fer una animació fantàstica.

Producte final

L'objectiu final és presentar l'animació al concurs de l'institut, per això caldrà escriure un guió, a partir de l'adaptació d'una llegenda marinera, i crear una animació utilitzant la tècnica de l'*stop-motion*. Es tracta de "donar vida" als personatges d'un recull de llegendes del nostre entorn proper i d'aprendre a narrar uns fets de manera diferent a través d'un suport digital.

Projecció de l'activitat

Les animacions es projectaran per a tot l'institut i un jurat n'escollirà les millors.

Treballem amb propostes ARC

Una guia alternativa: nuestras calles

1. Contextualización de la actividad

El centro organiza un intercambio con alumnos de otro país que estudian español. Con el objetivo de dar a conocer dónde vivimos y descubrir lugares interesantes de nuestras calles, y por tanto de nuestros barrios, vamos a elaborar entre todos una guía de nuestra calles.

2. Tarea final

Elaboraremos una guía de nuestras calles (ciudad o pueblo dónde residimos). Ésta será una guía especial puesto que describirá y dará a conocer, a través de nuestra mirada, las calles donde vivimos. Imágenes, colores, sonidos y sensaciones inundarán esta guía.

3. Proyección de la actividad

Una vez elaborada la guía, ya la podremos difundir para que los estudiantes la puedan utilizar. Las guías en soporte digital las colgaremos en la página web del centro. Las de soporte manual las compartiremos con una exposición en la que incorporaremos el material recogido durante la preparación de la guía (fotografías, videos y sonidos).

4. Secuencia de actividades

Actividad 1. Antes de iniciar el proyecto, vamos a compartir entre todos la pregunta:
¿Qué es para mí una guía de viajes?

Treballem amb propostes ARC

Els eco-teams contra el malbaratament de l'energia a l'escola

Context

Els alumnes recorren el centre per fer una petita auditoria sobre el malbaratament energètic i, un cop detectats els espais on això es produeix, elaboren uns pòsters amb eslògans i imatges amb la intenció de conscienciar la comunitat educativa.

Producte Final

Elaboració d'uns pòsters, per enganxar en els espais on hi ha malbaratament energètic, amb eslògans escrits en anglès suggeridors i impactants; acompanyats amb imatges visuals, il·lustracions i elements gràfics que donin suport al text.

Productes de procés

- Planificar i redactar un article periodístic sobre el malbaratament energètic al centre.
- Crear pòsters per a la presa de consciència de l'estalvi energètic : eslògans, grafisme i imatge.
- Elaborar un reportatge fotogràfic i exposar-lo amb l'eina Calameo.

Projecció

Els treballs tenen presència i difusió dins el centre a través de:

- Creació de pòsters per penjar per tot el centre
- Elaboració d'un reportatge fotogràfic i d'una exposició que reculli el procés d'elaboració de la tasca i dels productes finals.

Què vol dir que l'alumne aprengui a adequar-se al context?

Per a qui és l'escrit? (receptor-destinatari)

Qui l'escriu? (en nom de qui)

Quina és la finalitat de l'escrit? (propòsit)

Com ha de ser el text?

Contextualitzar facilita l'escriptura de textos adequats

Receptor-audiència-destinatari

- A qui escric?
- Coneix el tema que li he d'explicar?
- Com vull que se'l prengui?
- Què és el més important que li vull dir, què vull que entengui?

Missatge-text

- Quin tipus de text haig d'escriure? Com ha de ser?
- Quines característiques ha de seguir?
- Com me l'imagino? Com serà l'edició?

Emissor-autor

- Com vull presentar-me?
- Escric en nom meu, d'un grup de companys, o del grup classe?
- Quina imatge voldria projectar a l'escrit?

Finalitat-propòsit-objectiu

- Per què escric aquest text?
- Què vull aconseguir quan el llegeixin?
- Com puc dir el que vull dir amb poques paraules?

Definir els paràmetres de la situació comunicativa facilita i activa un procés d'escriptura ric i complex.

A word cloud illustrating the parameters of a communicative situation. The words are arranged in a circular pattern around the central word 'adequació'. The words include: 'audiència', 'destinatari', 'adequació', 'autor', 'missatge', 'emissor', 'context', 'situació', 'objectiu', 'finalitat', 'proposít', and 'text'. The words are in various colors (orange, green, red) and fonts (serif, sans-serif, script).

audiència
destinatari
adequació
autor
missatge
emissor
context
situació
objectiu
finalitat
proposít
text

Continguts

1. L'escriptura i la construcció del coneixement.
2. Escriure i el procés de composició.
3. Contextualitzar.

4. Planificar els escrits.

5. Textualitzar.
6. Revisar.
7. L'escriptura en suport digital.
8. Per acabar...

Competència 4. Planificar l'escrit d'acord amb la **situació comunicativa** (receptor, intenció) i a partir de la generació d'idees i la seva organització

Per planificar cal:

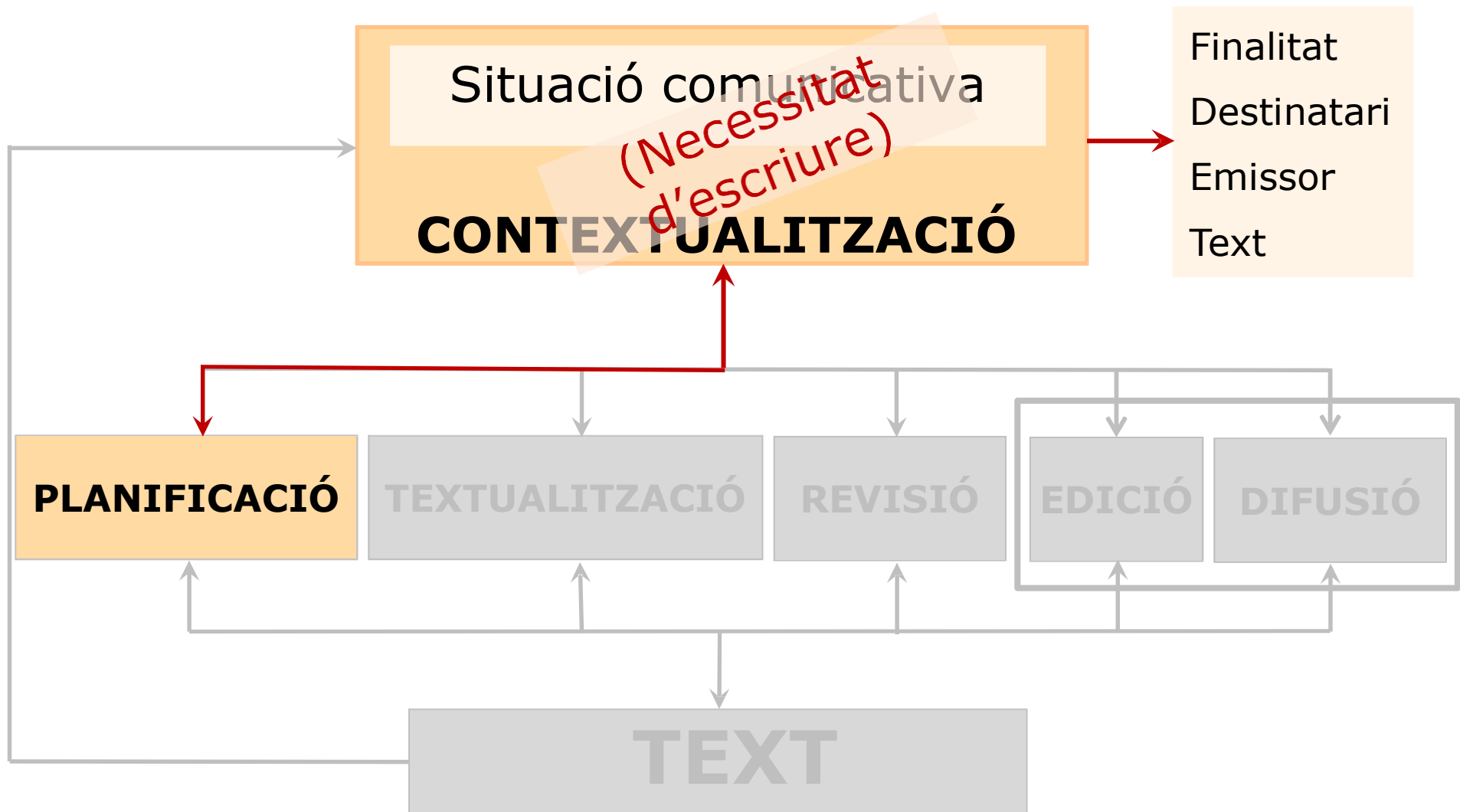
- Generar idees a través de diversos mètodes (pluja d'idees, etc.).
- Triar les idees principals.
- Jerarquitzar-les (mapes conceptuals, guions...).

Gradació del nivell d'assoliment de la competència

Nivell 1
4.1. Planificar l'escrit amb generació d'idees bàsiques i organització senzilla, tenint en compte la intenció i el receptor.

Nivell 2
4.2. Planificar l'escrit amb generació d'idees, selecció de les més rellevants i organització clara d'acord amb la situació comunicativa.

Nivell 3
4.3. Planificar l'escrit amb generació d'idees, selecció de les més adients a l'objectiu i el context, amb organització de les idees i conscienciació de tot el procés.

Adaptació de HAYES J. R. i FLOWER, L. "Identifying the Organization of Writing Processes". a: GREGG, L. W. Y STEINBERG, E. R. (comps.) (1980): *Cognitive Processes in Writing*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers, p. 3-30.

Planificar els escrits també forma part de la competència escrita.

Competència 4. Planificar l'escrit d'acord amb la situació comunicativa (receptor/a, intenció) i a partir de la generació d'idees i la seva organització.

4.1. Planificar l'escrit amb generació d'idees bàsiques i organització senzilla, tenint en compte la intenció i el receptor.

4.2. Planificar l'escrit amb generació d'idees, selecció de les més rellevants i organització clara d'acord amb la situació comunicativa.

4.3. Planificar l'escrit amb generació d'idees, selecció de les més adients a l'objectiu i el context, amb organització de les idees i conscienciació de tot el procés.

Què suposa planificar un text, COM fer-ho?

1 Formular objectius

Definir els propòsits del text

Associar els propòsits al tipus de text o gènere més adequat

2 Generar idees sobre el contingut i la forma

Què en sabem del tema? Quines idees selecciono?

Què en sabem de la forma i l'estructura del text que utilitzaré?

3 Organitzar idees

Classificar-les, agrupar-les, jerarquitzar-les, ordenar-les.

Fer un primer esbós dels paràgrafs

CONTEXTUALITZACIÓ

1. Llista de qüestions per reflexionar associades a la tasca

- *Què vull explicar?*
- *Per què...?*
- *Per quin model de text em guiaré?*
- *Quines idees vull destacar...?*
- *Com puc organitzar les idees?*
- *Quines paraules hi han d'aparèixer?*
- *...*

2. Activitats que precedeixen l'escriptura per generar idees

Ajuden a la construcció de coneixements perquè els textos siguin de qualitat

Textos model que responguin a les demandes de la tasca que hem proposat.

Anàlisi amb els alumnes per tenir-los com a **referents**: com va començar? Com pot començar el meu? Quines paraules utilitza? Com s'organitza?

Parlar per escriure: activitats de conversa..

La **conversa guiada** pel docent ajuda a activar els coneixements previs sobre el tema, sobre quines idees hi tenen associades i com podem implicar més el lector.

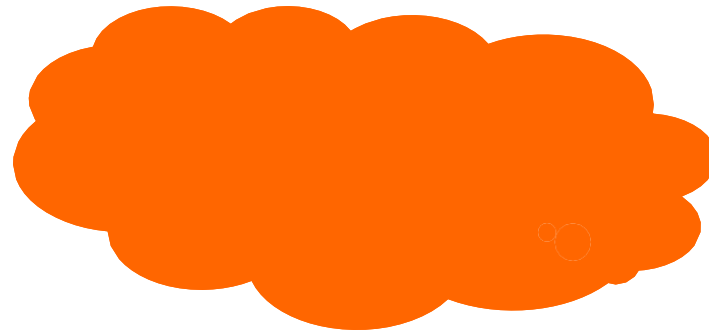
A través del diàleg es pot provocar que la producció textual posterior sigui molt més reflexiva i per tant que es produeixin textos millors.

Les qüestions que focalitzen en aspectes clau de la planificació textual i que obliguen a una reflexió sobre els objectius que com a escriptors perseguim i sobre el procés a seguir per aconseguir-los difícilment són plantejats pels alumnes de manera autònoma tal com les investigacions han posat de manifest repetidament.

(M. Castelló)

LLEGIR PER ESCRIURE

(CONSTRUCCIÓ DE CONEIXEMENTS)

PARLAR PER ESCRIURE

(ACTIVACIÓ DELS CONEIXEMENTS
PREVIS / GUIA SOBRE EL PROCÉS)

3. Activitats i suports de planificació per organitzar idees

- Pluges d'idees / Converses dirigides
- Qüestionaris individuals
- Planificacions prèvies, en grups reduïts, en parella
- Lectures col·lectives de models socials (identificació de les parts)
- Mapes d'idees (associacions de paraules)
- Esquemes de claus i taules
- Esquemes textuais ja coneguts i treballats
- Mots clau i llistes
- Esquemes de situació dels components (cartells)

Bases d'orientació

INTERPRETA UN PAISATGE

Un paisatge és la fesomia externa d'un territori. El seu estudi es pot fer sobre el terreny o bé amb l'ajuda de fotografies i d'algun document literari.

A partir de la classificació dels elements visibles del paisatge és possible assenyalar les unitats paisatgístiques i avaluar-ne la dinàmica per tal d'arribar a una interpretació global del lloc.

La Seu d'Urgell

Passos a seguir:

1. Assenyalar i classificar els elements del paisatge:

- Elements naturals: la topografia (planes, turons, muntanyes...); el color del cel; els cursos d'aigua, els llacs i el mar; la vegetació natural.
- Elements humans: la vegetació conreada; les construccions (distingint-ne la funció: residencial, agrícola, industrial, comercial, de serveis); les vies de comunicació.

2. Distingir les unitats paisatgístiques:

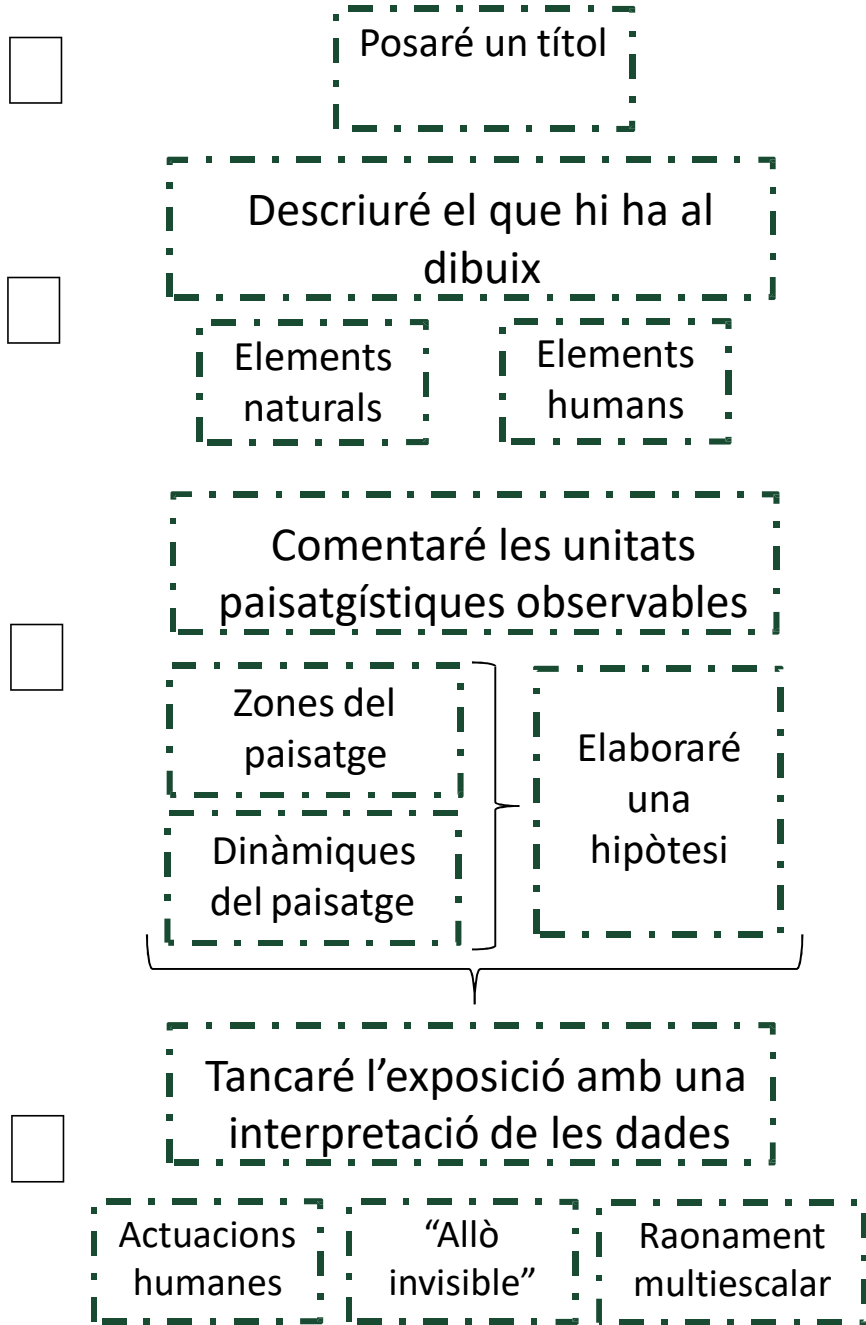
- Zones del paisatge que presenten una mateixa combinació d'elements naturals i/o humans. És pràctic classificar-los començant pels que es troben a primer pla fins als més allunyats.
- De vegades és difícil anomenar-los però facilita les coses fer-ho per categories generals: un bosc, una vinya, un poble, un barri cèntric, una zona industrial...

3. Observar la dinàmica del paisatge:

- Acostuma a ser força fàcil distingir els elements antics dels elements nous, identificant signes del pas del temps (runes, edificis en desús) i de nou desenvolupament (edificis en construcció).
- A partir d'això es poden fer algunes hipòtesis sobre la història del paisatge i la seva evolució actual.

4. Interpretar el paisatge:

- Es tracta de relacionar les unitats paisatgístiques i les actuacions humanes. Les formes d'ocupació del sòl sovint segueixen les diferències topogràfiques. Per exemple: en un primer pla, una terrassa conreada de cereals, en segon pla, un talús amb vinyes.
- Cal tenir present l'invisible: les tècniques, l'organització social, l'administració pública i l'estructura política, les tradicions i els trets culturals, els fluxos que travessen l'espai. Per exemple: la mecanització explica una densitat de població rural feble; un entramat geomètric de carrers significa una voluntat d'ordenació i de planificació, etc.
- Tot paisatge s'insereix en espais més amples. La interpretació d'un paisatge sempre implica un raonament multiescalar. Per exemple: els blocs de pisos a la perifèria són l'expressió visible d'un gran creixement urbà o metropolitana.

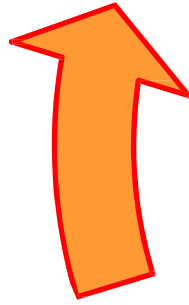

Mapa mental

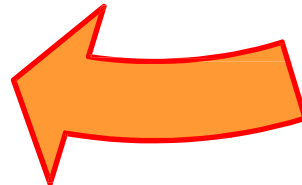
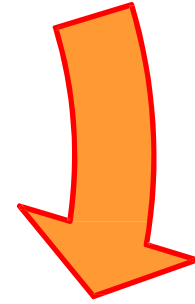

La Seu d'Urgell

“Faig un mapa d’idees que m’ajudi a descriure el meu personatge”.

1r ESO

NOM	COGNOM O RENOM	♀ ♂ EDAT FEINA
<p align="center">CARACTERÍSTIQUES FÍSiques</p> <p>Ulls:</p> <p>Cabells:</p> <p>Complexió:</p> <p>To de pell:</p>	<p align="center">CARACTERÍSTIQUES PSÍQUIQUES</p> <p>Optimista o pessimista</p> <p>Extravertit o introvertit</p> <p>Dominant o submís</p> <p>Realista o somiador</p> <p>Temerari o cautelós</p>	<p align="center">TRETS CARACTERÍSTICS</p> <p>Punts forts:</p> <p>Punts febles:</p> <p>Forma de vestir:</p>
ACTITUD		
El que se li fa més fàcil		
El que se li fa més difícil		
El que li fa més por		
El seu secret		
El que fa quan té un problema		
Les activitats que fa normalment		
Les persones que admira		
Les seves prioritats		
El lloc on viu		
Altres coses que vulguis destacar		
DIBUIX O ESBÓS DEL PERSONATGE		
(Al darrere del full o en un altre full)		

Planificar narracions

Personatges

Llocs

Problemes

Solucions

<https://www.pinterest.com/lschutz/diy/>

1a. Planificació relat

Qui hi sortirà?	On vull que passi ?	Faig el meu conte	
Un vampir	A l'espai	Títol:	
Una jove	Un bosc	Plantejament:	
Un ésser fantàstic		Nus:	
Quins problemes vull que tinguin els personatges ?	Com vull que s'acabi la història?		
Que l'amor es trenqui	Bé	Desenllaç	
	El vampir mort		

On apareixeran?

1a. Planificació relat (1r ESO)

On les situaràs?

Idees que voldré que hi apareguin	PLANTEJAMENT	NUS	DESENLLAÇ
✓ ...	→		
✓ ...			→
✓ ...			→
✓ ...	→		
✓ ...		→	
✓ ...			→
✓ ...		→	
✓ ...			→
✓ ...	→		
✓ ...			→

El nus serà massa breu, passaran "poques coses", no?

Planificació d'un text: paraules clau

La contaminació al Mediterrani

Mots clau i llistes

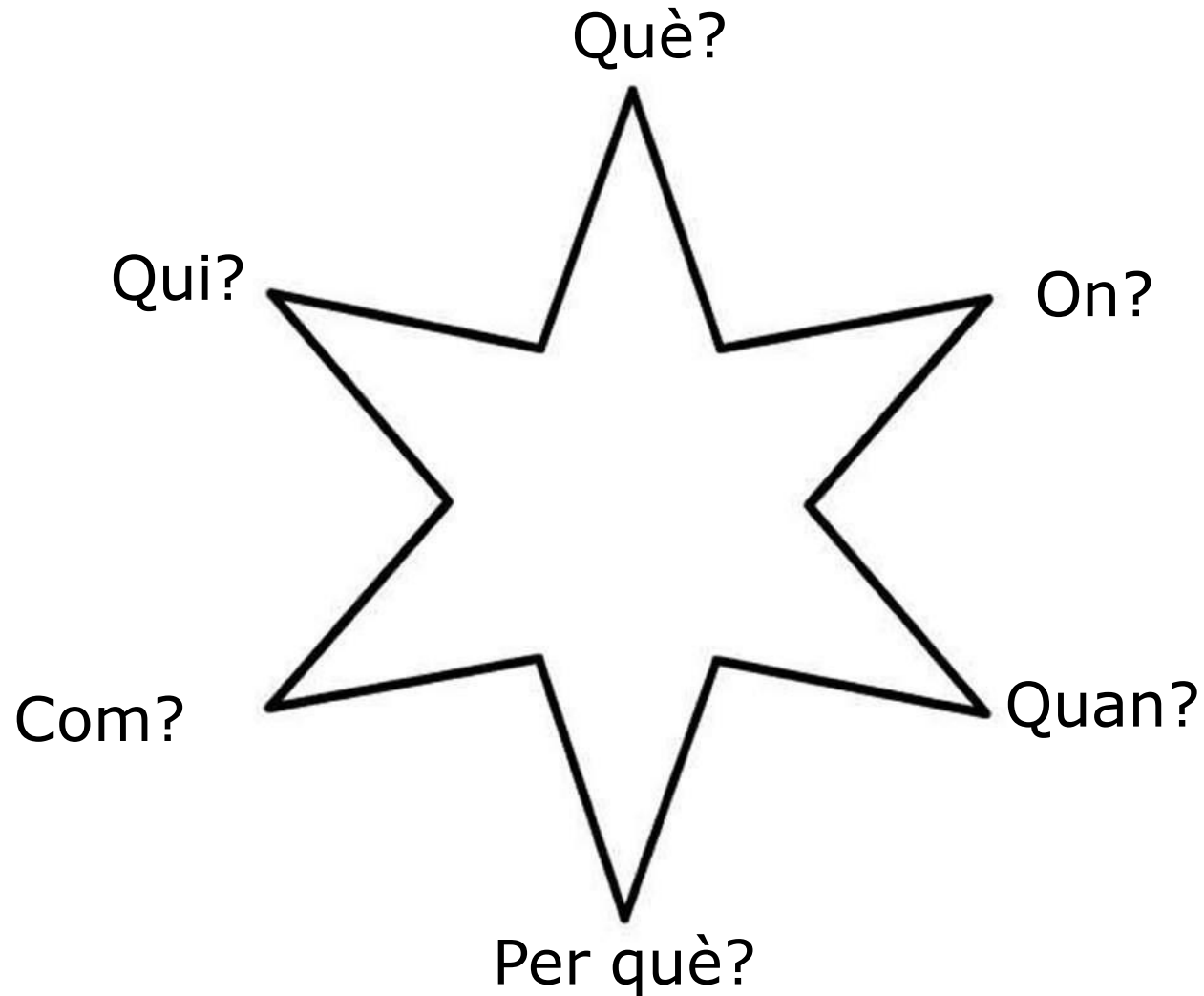
Tres paràgrafs

Agressió	Tràfic	Km ²
Medi marí	Petrolers	extensió
Abocament	Hidrocarbur	concentració
Contaminació	Superfície marina	vessament
?	?	?

Quines paraules incorporaràs en cadascun dels paràgrafs?

1a planificació d'una notícia

(Entrada o "lead")

Instruccions de joc

Nom del joc: _____
Nombre de jugadors/res: _____
Edat: _____ Espai: _____

Materials necessaris: _____

Com s'hi juga: _____

Variants: _____

Arribar-hi, junts, a partir de l'anàlisi de models!

Circular

Sortida a _____ Dia: _____
Hora de sortida: _____ Hora d'arribada: _____
Mitjà de transport: _____

Necessitem: _____

No necessitem: _____

Activitats: _____

Data

Signatura

Experiments / Receptes

Nom: _____ Data: _____
Assignatura: _____

Títol: _____

Materials /Ingredients: _____

Passos a seguir / Elaboració:

Suport visual

Explicació escrita

INDÚSTRIA | UNA EMPRESA INVOLUCRADA EN L'OPERACIÓ NEHAR SERVEIX AL PAÍS

On?

El gasoli analitzat a Gasopas era correcte

Els resultats de les analítiques fetes arran d'un cas d'adulteració de carburant a Espanya no evidencien cap anomalia

El carburant que Simon Grup va traslladar fins al Pas de la Casa l'endemà que esclatés un suposat escàndol d'adulteració de gasoli a Espanya presenta totes les qualitats exigides.

Qui?

Què?

Per què?

TONI SOLANELLES
Andorra la Vella

Les analítiques practicades al gasoli que arribava al Pas de la Casa -i que serveix Gasopas- a través d'una empresa tarragonina implicada en un suposat cas d'adulteració de carburants a Espanya no han mostrat cap anomalia. Al contrari, els controls que inspectors del departament d'Indústria del Govern van realitzar fa gairebé un mes han deixat clar que el fuel importat era el destinat a locomoció i entra dins els estàndards de qualitat exigits. També és cert, però, que la presa de mostres es va fer un parell de dies després que ja hagués esclatat el presumpte frau. I quan ja s'havien dut a terme diverses deten-

Una de les cisternes de Carburantes de Reus que va ser inspeccionada a Gasopas.

FERNANDO GALINDO

cions. Entre les quals la de dos màxims responsables de Simon Grup, subministrador d'un importador del país que, al seu torn, és un habitual en les subhastes que organitza Gasopas per adjudicar la compra de carburant.

Just després que esclatés l'escàndol d'adulteració de carburant a Espanya -una trama en què suposadament estaven implicats diferents operadors que adquirien carburant agrícola i de calefacció, bonificats fiscalment,

manipulaven el producte resultant per eliminar les substàncies que permeten diferenciar-lo a simple vista del gasoli de locomoció i encara el barrejaven amb altres productes no subjectes a impost per abaratir més encara el

cost final-, el Govern va tenir notícies de l'arribada al Principat de tres camions cisterna del grup Simon (concretament, de Carburantes de Reus) que havien de traslladar gasoli a Gasopas en virtut dels pactes comercials a tres bandes entre la distribuïdora encampadana, una importadora de carburants del país i la catalana.

Per evitar suspicàcies i davant la pressió, també, d'altres operadors del Principat, divendres 6 de juny, inspectors d'Indústria van procedir a prendre dues mostres diferents del carburant. Ja en aquell moment, responsables de Gasopas van mostrar la seva total confiança en el producte que adquirien i que, al seu torn servien. Les mateixes fonts van assegurar que en el cas que a Espanya "hi hagués hagut algun tipus de manipulació es tractaria de problemàtiques locals que no ens poden afectar". Com a mínim, a vista dels resultats d'aquelles analítiques -no consta que se n'haguessin practicat amb anterioritat sobre productes del mateix distribuïdor espanyol-, els carburants subministrats no presentarien cap anomalia i són els requerits per a la locomoció.

Quan?

Planificar l'escriptura permetrà als alumnes la construcció de textos més rics.

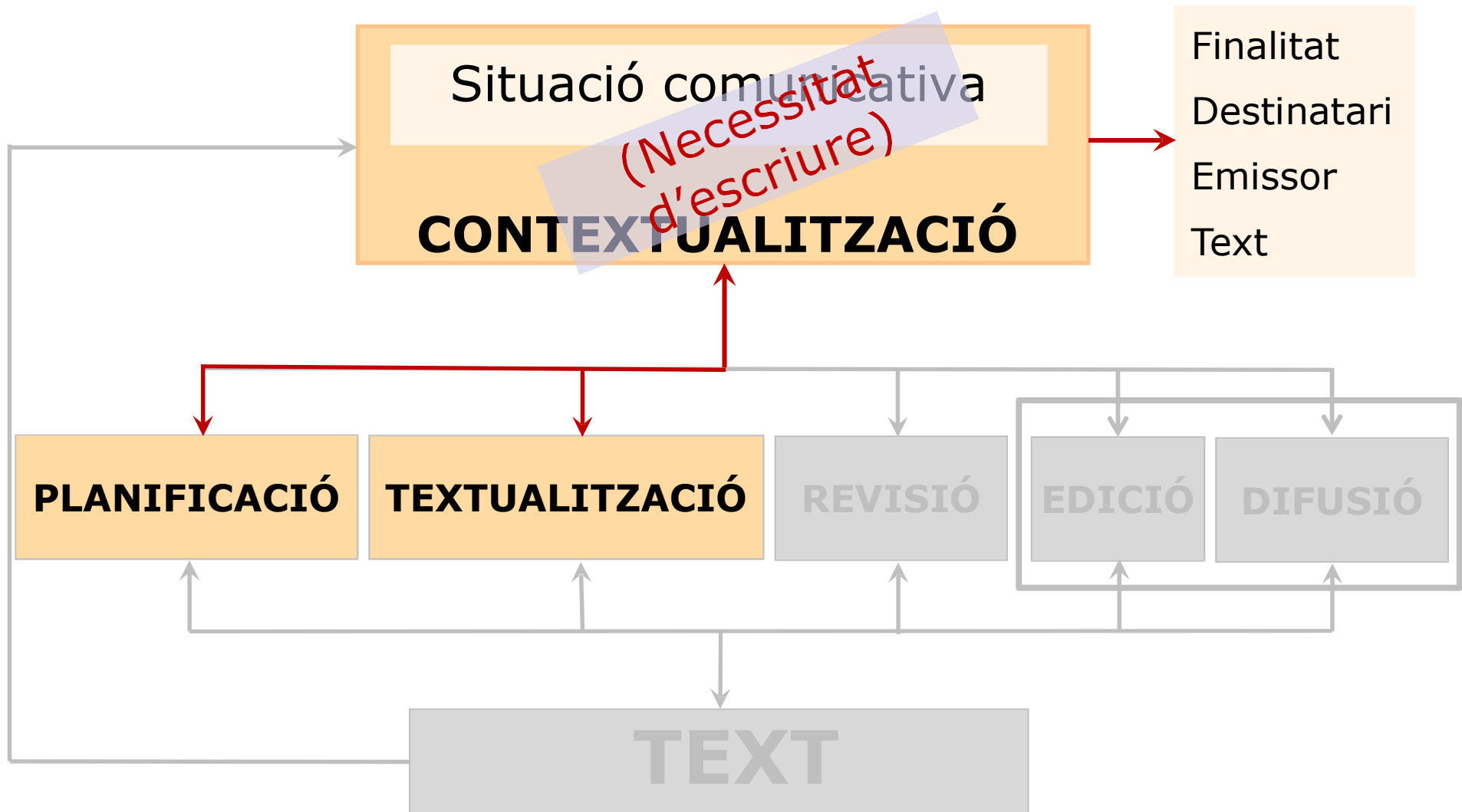

Continguts

1. L'escriptura i la construcció del coneixement.
2. Escriure i el procés de composició.
3. Contextualitzar.
4. Planificar els escrits.

5. Textualitzar.

6. Revisar.
7. L'escriptura en suport digital.
8. Per acabar...

Adaptació de HAYES J. R. i FLOWER, L. "Identifying the Organization of Writing Processes". a: GREGG, L. W. Y STEINBERG, E. R. (comps.) (1980): *Cognitive Processes in Writing*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers, p. 3-30.

Les idees es transformen en elements de llengua, en aquest procés es generen decisions a nivell lèxic i semàntic, morfosintàctic i ortogràfic.

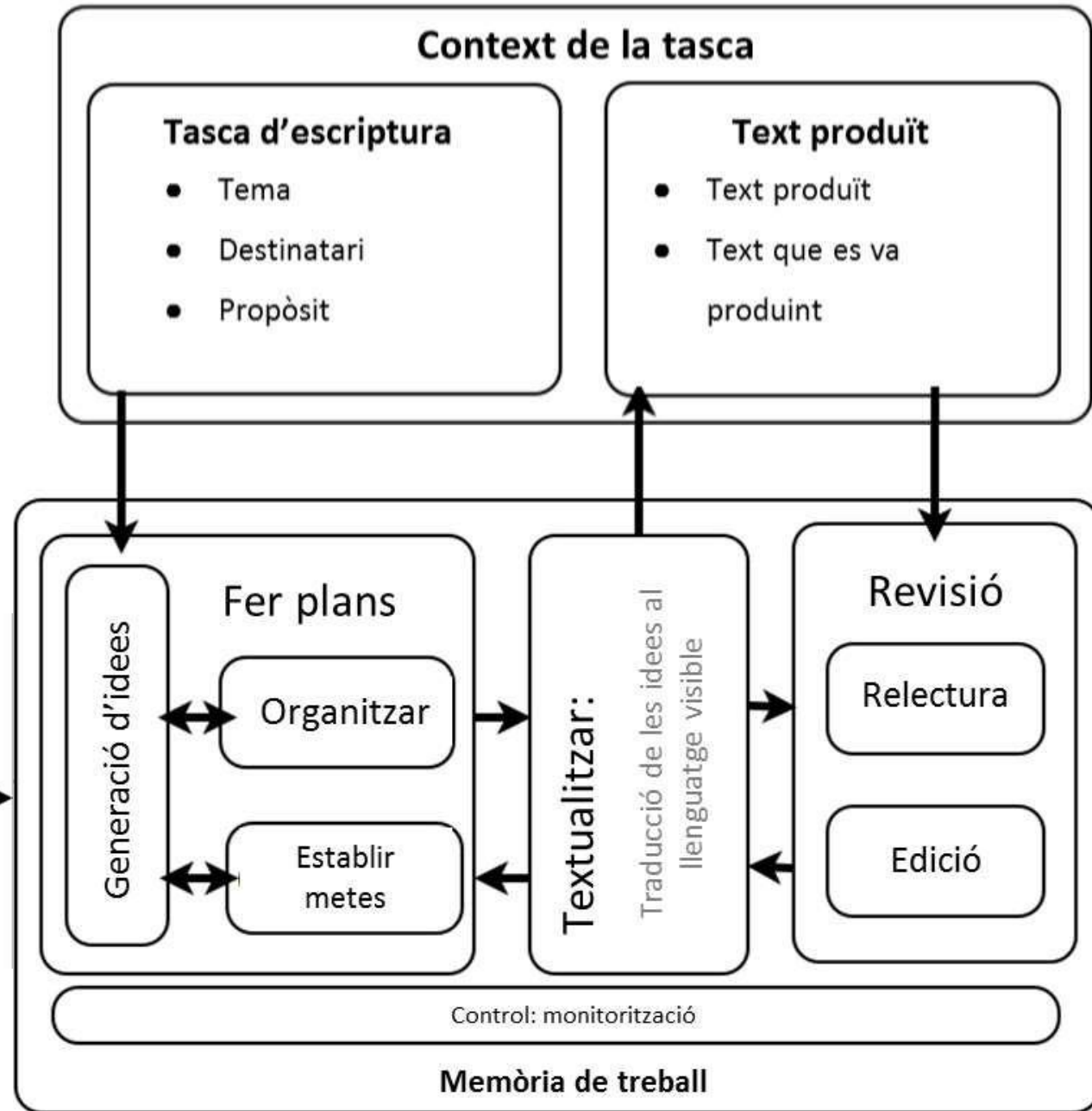

El material de la memòria guiat per un pla d'escriptura es transforma en frases escrites comprensibles. En aquest procés de textualització es posa de manifest una organització jeràrquica d'objectius i d'informació, així com la linealitat que implica la construcció d'un text.

<http://blog.fairfield.edu/>

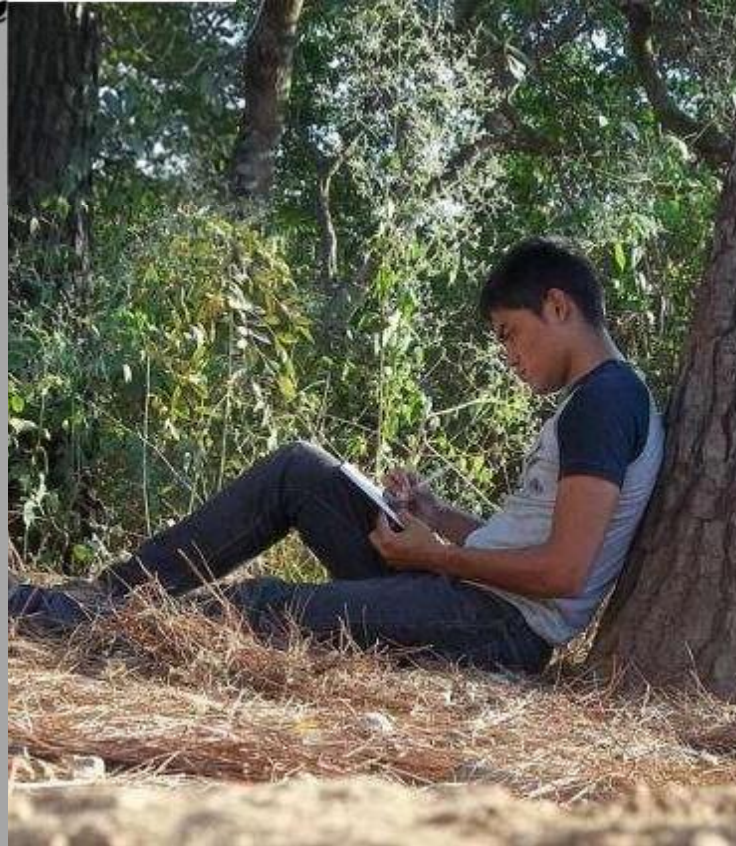
<http://patrickportfolio.co.uk/writing.html>

**Estratègies davant
d'aquesta complexitat:**

- . Escriure per segments.
- . Escriure, en aquests moments, sense la pressió de la coherència entre aquests segments o paràgrafs.
- . Focalitzar l'atenció en diferents aspectes (no tot a l'hora).

**Si no els acompanyem,
els aprenents centren la
seva atenció en la frase i
en l'ortografia i queden
perduts en la
complexitat que suposa
escriure un text.**

Reflexió i enriquiment de la textualització amb les aportacions del grup

Esriptura col·lectiva

La presa de consciència de la complexitat del procés de textualització

Modelatge

Ajudar a pensar i a guiar el procés de textualització

Bastides de suport

Bastides de suport per acompanyar

ESCRITURES
COL·LECTIVES

MODELATGE

CONVERSA

GUIES
D'ESCRIPTURA

TASQUES
GRADUADES

BASES D'ORIENTACIÓ

Modelatge del docent: en viu i en directe

- Com precisa el propòsit i es representa el destinatari?
- Com planifica l'escrit?
- Com genera idees i com les organitza?
- Com selecciona el tipus de text més adient?
- Com textualitza?
- Com revisa i millora la coherència i la cohesió mentre escrit?
- Com refà parts durant i després de redactar?
- Com rellegeix i millora el text abans de donar-lo per llest?

Per “presenciar” com es comporta un escriptor competent: modelar el comportament estratègic

Això és el que es veu des de casa meva.
Els diumenges a la nit sembla un abocador.
Hi ve molta gent a abocar les escombraries.
Deuen ser persones d'altres carrers, segur,
perquè el nostre és nou, curt i hi vivim, encara,
pocs veïns.

Potser ja fa uns dos mesos em vaig anar a
queixar a l'Ajuntament però no ha servit de res.
Per tant, he decidit que escriuré al Director de
la revista del poble.

Escriuré una queixa, això, a veure si me la
publiquen.

Em vull queixar, sí!

Però, a veure, què vull aconseguir? (Que posin més contenidors, que cadascú la deixi al seu carrer, que posin multes, o que...)

De fet, però, si carrego molt fort contra l'Ajuntament potser no me la publicaran o, si ho fan, els de l'Ajuntament es molestaran i no aconseguiré el que pretenc, m'hauré de contenir.

Va, faré la llista del que em sembla que hauré d'escriure...

- Els enviaré una fotografia
- L'explicaré bé
- Que vaig anar a l'Ajuntament i res de res
- Que els demano que em publiqui la queixa
- Que davant de casa també hi ha uns contenidors soterrats però que estan precintats, encara no es poden fer servir
- Hauré de donar les gràcies, és clar

Srs.,

Els envio una fotografia del nostre carrer, de
per demanar-los que es publiqui a l'apartat corresponent
de la seva revista de distribució gratuïta. Els l'envio perquè
ja he fet tots els passos necessaris a l'Ajuntament i no ens
han fet cap cas.

Aquest és l'aspecte que tenen els tres contenidors
d'escombraries del carrer President Macià cantonada Pere
Virgili els dies festius, on molta gent d'altres carrers vénen
a llançar les escombraries i altres deixalles (mobles,
fustes, restes de poda...), ja que aquí no cal reciclar.
Davant per davant, uns preciosos contenidors soterrats de
reciclatge, precintats, però. Gràcies per endavant.
Cordialment,

Converses a l'aula

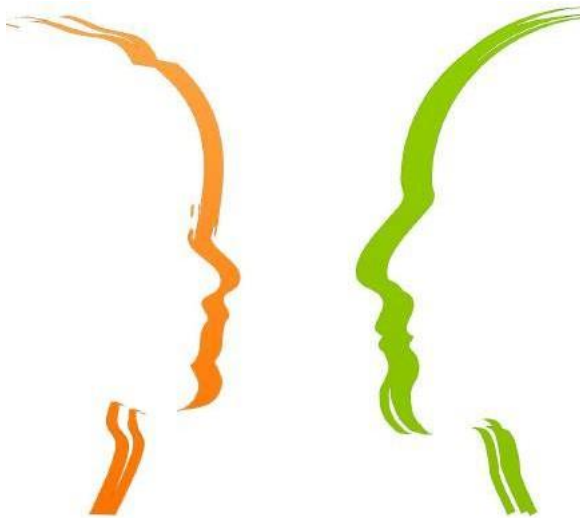
Pressupòsit subjacent: l'aprenentatge de la composició escrita es produeix durant el procés i no en els moments inicials i finals.

Camps, p. 124

Converses individuals

Imprescindibles per aprendre a escriure

Afavoreixen la implicació personal dels alumnes amb els seus escrits.

Permeten:

- Detectar les actituds de l'alumne davant del fet d'escriure.
- Superar moments de bloqueig.
- Localitzar, conjuntament, problemes concrets en les composicions escrites.
- Proposar i acordar, conjuntament, estratègies de millora.

Per aprendre a escriure cal parlar!

Les activitats de recepció, producció, interacció formen part del procés comunicatiu en tant que comporten expressar-se i comprendre de manera oral, tant individualment com en interaccions planificades o espontànies, comprendre textos escrits i multimèdia, i produir-ne.

La mediació i les habilitats psicosocials amplien la profunditat comunicativa amb una intencionalitat competencial vers la construcció social de comunitat i la convivència al llarg de la vida.

DECRET 187/2015, d'ensenyaments de l'educació secundària obligatòria

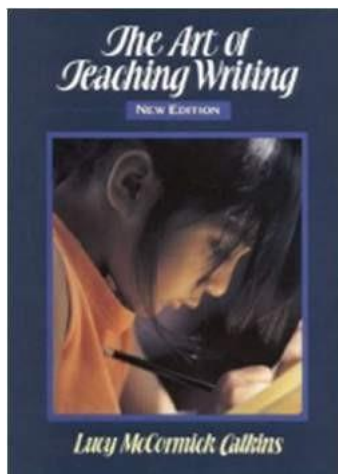

Donald H. Graves

Cap XIV pàg. 136-142
(Adaptat)

1. Quan els alumnes parlen, el professor aprèn.
2. Quan els alumnes parlen, aprenen.
3. Quan els alumnes parlen, el professor els pot ajudar.

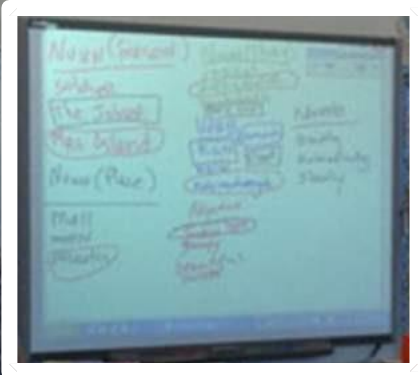
Lucy McCormick Calkins

En una conversa cal ESCOLTAR i fer preguntes que:

- Ajudin a la reflexió
- Afavoreixin la presa de consciència
- Suggereixin camins de solució
- Plantegin problemes

Per tant, caldrà:

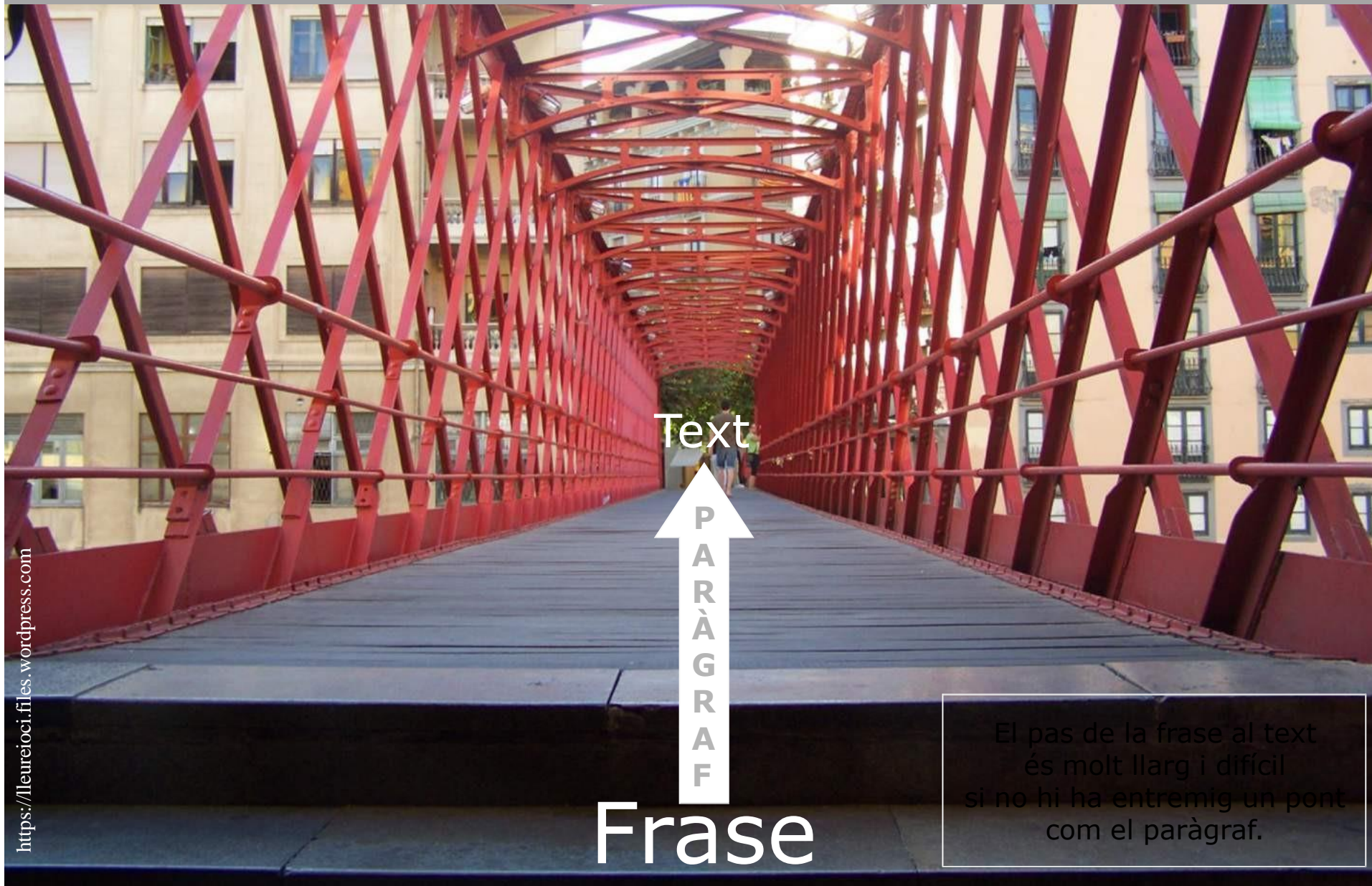
- Respondre al que els alumnes diuen
- Interessar-se pel que expliquen
- Fomentar la confiança en ells mateixos
- Fer-los sentir que tenen coses interessants a dir

Esriptura col·lectiva guiada

- Instrucció orientada a l'elaboració col·lectiva d'un text.
- La intervenció docent guia la producció del text al llarg de les diverses fases del procés de composició.
- La intervenció consta de preguntes i de demandes de decisió.
- Es combinen moments de treball en gran grup amb moments de tasques en petit grup (presa de decisions), que posteriorment cal compartir.
- El guiatge pot fer referència a tot el procés o només a unes determinades fases.

El paràgraf com a estratègia de textualització

Text

P
A
R
À
G
R
A
F

Frase

El pas de la frase al text és molt llarg i difícil si no hi ha entremig un pont com el paràgraf.

Estratègies de textualització

Rellegir, sovint, el text per assegurar la progressió temàtica (successió ordenada de la informació per criteris cronològics o lògics) i garantir la cohesió.

Redactar una idea clau o subtítol per a cada paràgraf i revisar que tot el seu contingut hi correspongui.

Estratègies de textualització

Treballar el concepte de coherència:

- Separar paràgrafs.
- Fer correspondre cada paràgraf a una idea principal.
- Fer correspondre els paràgrafs seguint una planificació prèvia.
- Escriure una frase global al principi del paràgraf.
- Preguntar-se quina és la relació entre la frase o el paràgraf amb el qual es treballa i el precedent per connectar-los adequadament.
- Fer correspondre connectors suprimits.
- Ordenar les frases dins d'un paràgraf: principals i secundàries.

En aquest text s'han eliminat els paràgrafs. On eren?

La Terra és un petit planeta del sistema solar que té com a característica més important la presència de vida. Des de temps molt remots, s'ha suposat que la Terra és esfèrica. Però, estudis molt precisos indiquen que és lleugerament aplatada en els pols. Els moviments més importants de la terra són: el de rotació, al voltant del seu eix, que determina els dies i les nits, i el de translació, al voltant del Sol, durant el qual descriu una òrbita en forma d'el·lipse. El moviment de translació i la inclinació de la terra determinen les estacions de l'any. La Lluna és un satèl·lit de la Terra que, a causa de la seva proximitat, té influències d'efectes importants per a la vida del nostre planeta. La relació entre la Terra i la Lluna provoca les mareas i els eclipsis.

RIESCO, P.; LÓPEZ, J. (1991): *La Terra*. Madrid: Editorial Bruño (Natura Oberta)

Els paràgrafs també tenen estructura

Treballs col·lectius i individuals

- **Hi ha una frase que introdueix el tema?**
- **Els marcadors (connectors) ordenen les frases. On són?**
- **Hi ha alguna frase de cloenda, o de resum?**

Les grans ciutats com Barcelona pateixen tres grans problemes automobilístics. En primer lloc, no hi ha prou places d'aparcament per a la quantitat de cotxes que hi ha. També, es produeixen sovint embussos i aglomeracions en el centre de la ciutat, i sobretot a les hores punta. Finalment, el trànsit rodat provoca un índex de pol·lució molt elevat, que arriba a ser perillós en certs moments de l'any. Es tracta de tres grans problemes que afecten cada dia la vida ciutadana.

Anàlisi d'estructura i d'aspectes lingüístics

Salutacions,

Sóc en Xavi Márquez, de 2on B. Fins ara no havia tingut cap conflicte al pati, el meu tutor del curs passat sap que mai provocho conflictes.

El que va passar l'altre dia amb en Pere Garcia no va ser culpa meva. Al final, ens han castigat a tots dos. Jo crec que no és just, perquè jo no he fet res expressament, l'haurien de castigar a ell només.

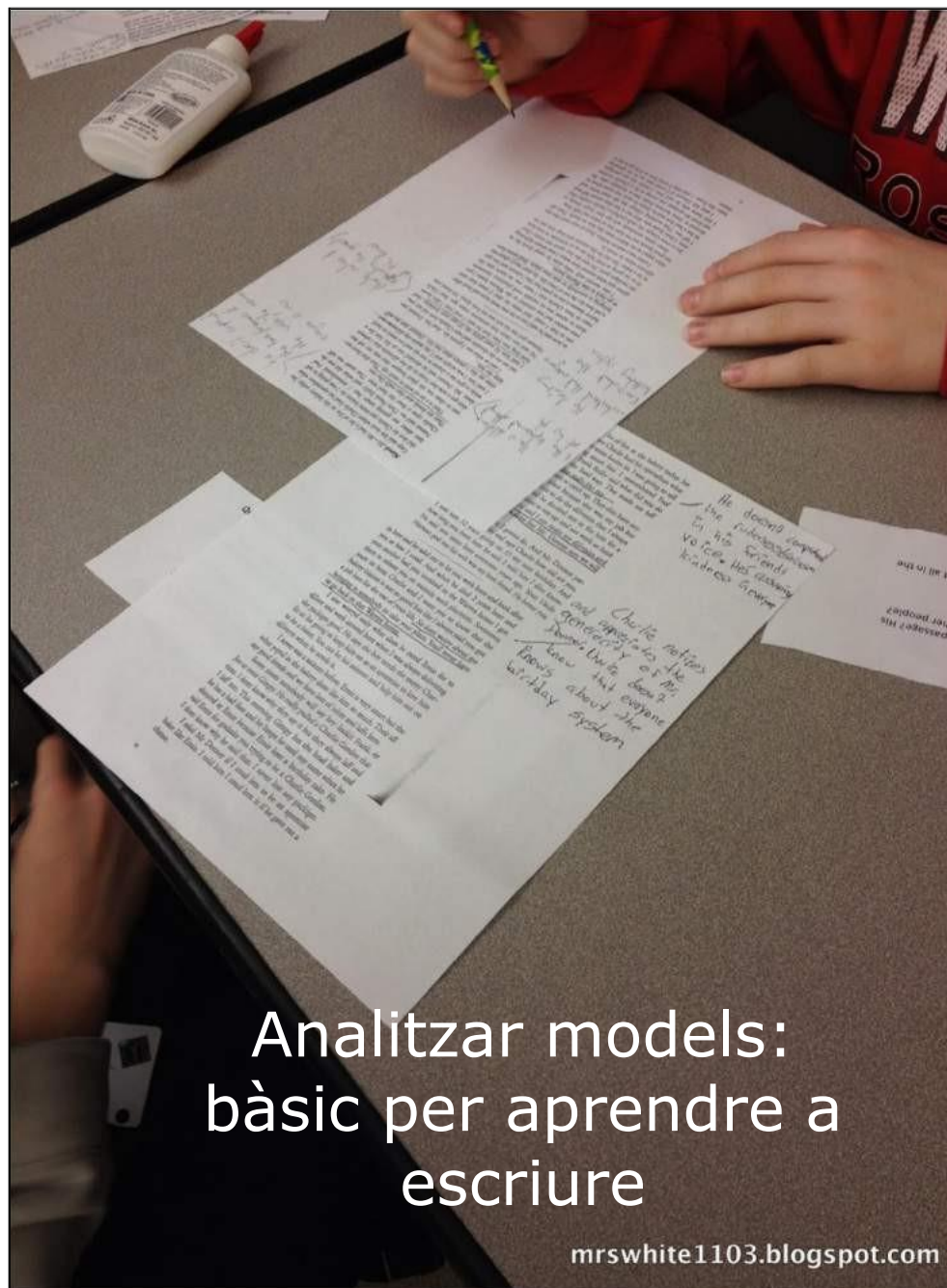
Jo estava jugant amb els meus companys i, en parar una pilota, de rebot el va tocar. Ell es va enfadar i, empipat, em va donar empentes fins a tirar-me a terra, fins que va venir el professor de guàrdia.

Ja entenc que a ell li devia semblar que jo ho havia fet expressament, perquè abans, a l'aula, havíem tingut una discussió per un bolígraf, però els meus companys de futbol poden explicar que qui va xutar la pilota va ser en Joan Gabriel, jo només vaig intentar parar-la. A més, això de classe ja estava arreglat.

Xavi Márquez

Taula de pros i contres per argumentar una afirmació	
Exemple de tesi: <i>S'ha de fer una política de gènere en el món de l'art i incloure una "quota" de dones artistes en les obres de selectivitat, els llibres de text i en les sales dels museus.</i>	
ARGUMENTS A FAVOR	ARGUMENTS EN CONTRA
• • • • •	• • •
POSSIBLES OPINIONS CONTRÀRIES	
ARGUMENTS QUE UTILITZARÉ PER DEFENSAR LES MEVES IDEES I CONVÈNCER ALGÚ	COM PUC REBATRE LES IDEES CONTRÀRIES
• • • • •	• • • • •

Salutació
Tema, motiu, de la carta
Dia i lloc
Exposició de fets i justificació
Comiat i signatura

Analitzar models:
bàsic per aprendre a
escriure

Suports a la textualització

- Models de gèneres textuais
- Cartells d'aspectes a considerar en funció del gènere
- Connectors de frase i de text
- Orientacions d'arquitectura de frases
- Criteris de selecció lèxica
- Llistes de sinònims
- Reculls tipogràfics més adequats a propòsits i destinataris
- Fitxes i llibretes ortogràfiques
- ...

Diferenciar els de frase dels de text

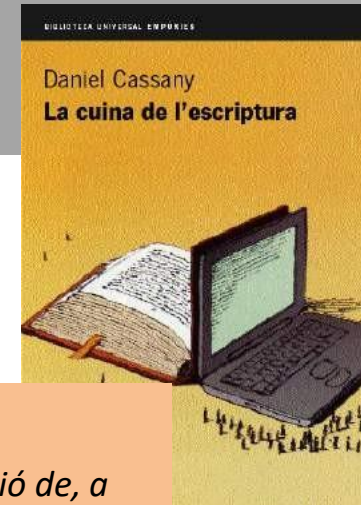
Connectors	
de frase	de text

Verbs dicendi (Verbs de comunicació)

Sinònims del verb "dir" !

advertir	demanar	ordenar
afirmar	enraonar	parlar
anomenar	escradissar	parlar
anunciar	exclamar	preguntar
assenyalar	explicar	pronunciar
avisar	expressar	reclamar
cantar	formular	rectificar
comentar	informar	repetir
comunicar	insistir	replicar
contestar	manar	respondre
cridar	murmurar	suspirar
declarar	negar	xerrar

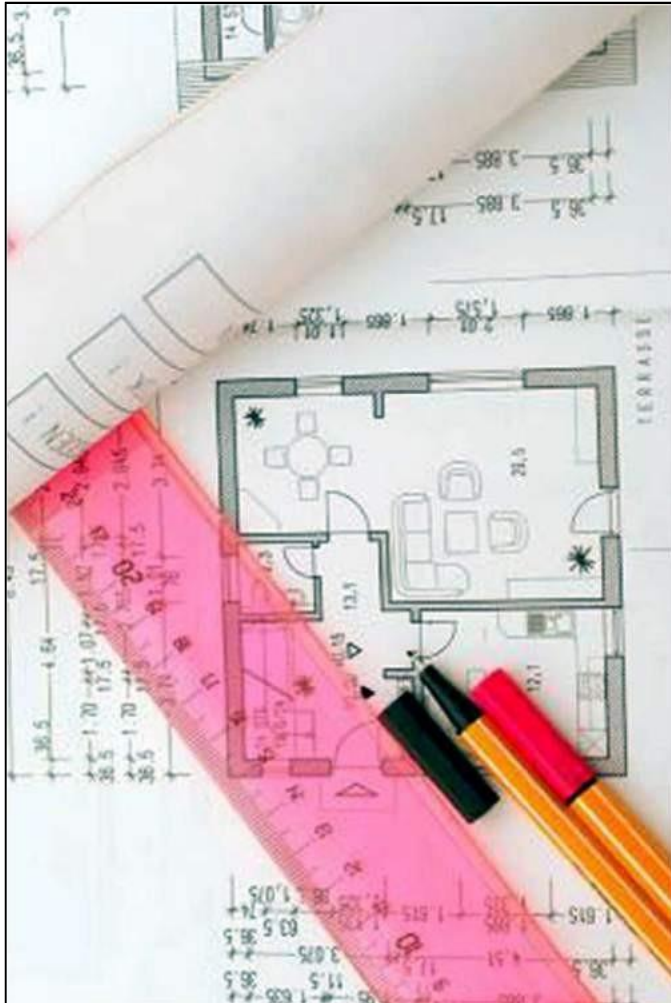
10 regles per triar mots

- 1. No repetir**
- 2. Evitar mots crossa** (*a nivell de, l'acte de, el fet que, en base a, en funció de, a través de, el procés de, d'alguna manera, en qualsevol cas, personalment, vull dir que, evidentment, és evident, etc.*)
- 3. Eliminar paraules jòquer** (*Noms: aspectes, cosa, element, fet, informació, problema, tema. Verbs: dir, fer, posar, tenir. Adjectius: bo, interessant, positiu, etc.*)
- 4. Preferir els mots concrets als abstractes**
- 5. Escollir paraules planeres i curtes**
- 6. Seleccionar les formes més populars**
- 7. Evitar verbs predicatius** (*ser/estar*)
- 8. Vigilar els adverbis en -ment** (*són propis de registres formals*)
- 9. Evitar paraules negatives**
- 10. Marcadors textuais per estructurar el text i les idees**

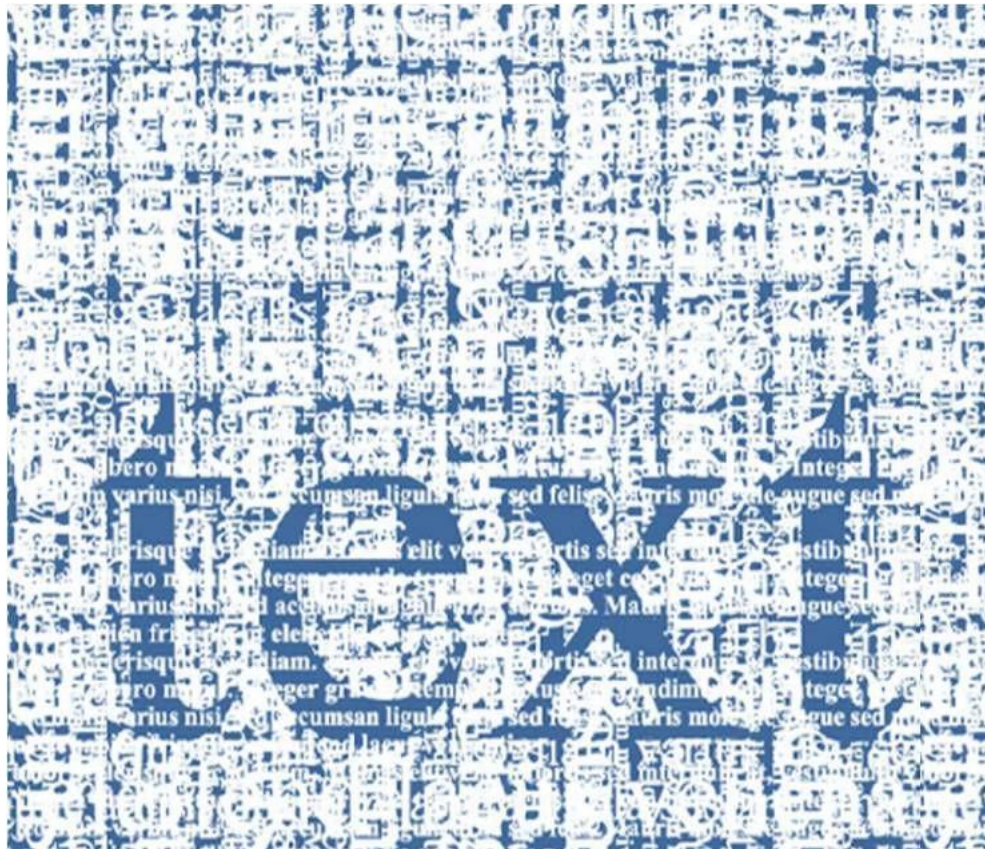
Arquitectura de les frases

<http://www.faudi.unc.edu.ar/>

- Evitar frases massa llargues. Massa llargues costen de llegir.
- La memòria a curt termini reté una mitjana de 15 mots.
- ± 20 mots (una línia i mitja)
- Les frases molt curtes, de lectura fàcil, són més difícils de recordar si s'encadenen l'una darrere l'altra sense connexions lògiques.

La textualització demana acompanyament per tal que l'alumne prengui consciència del fet d'escriure.

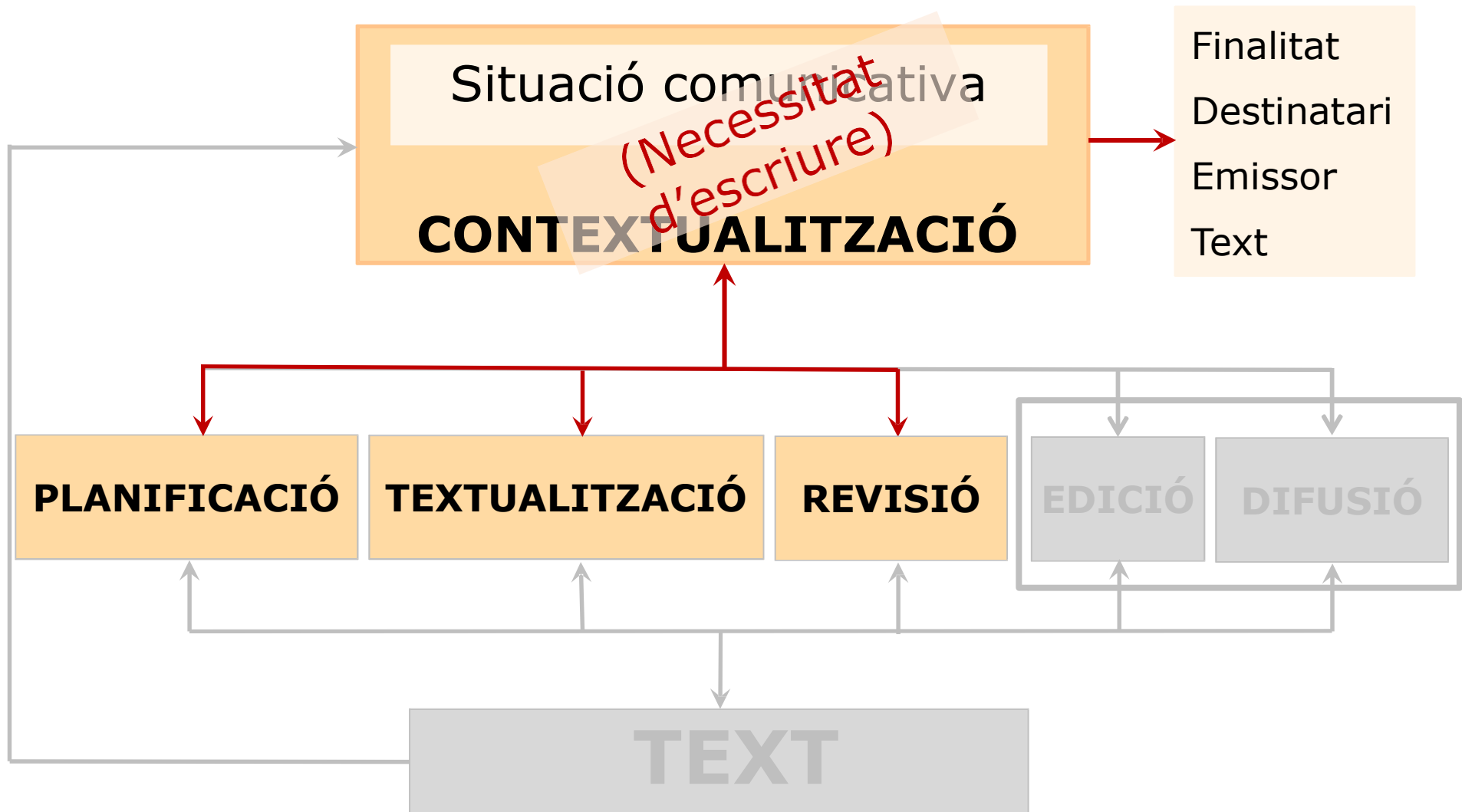

Continguts

1. L'escriptura i la construcció del coneixement.
2. Escriure i el procés de composició.
3. Contextualitzar.
4. Planificar els escrits.
5. Textualitzar.

6. Revisar.

7. L'escriptura en suport digital.
8. Per acabar...

Adaptació de HAYES J. R. i FLOWER, L. "Identifying the Organization of Writing Processes". a: GREGG, L. W. Y STEINBERG, E. R. (comps.) (1980): *Cognitive Processes in Writing*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers, p. 3-30.

Decret 187/2015: Criteris d'avaluació d'escriptura

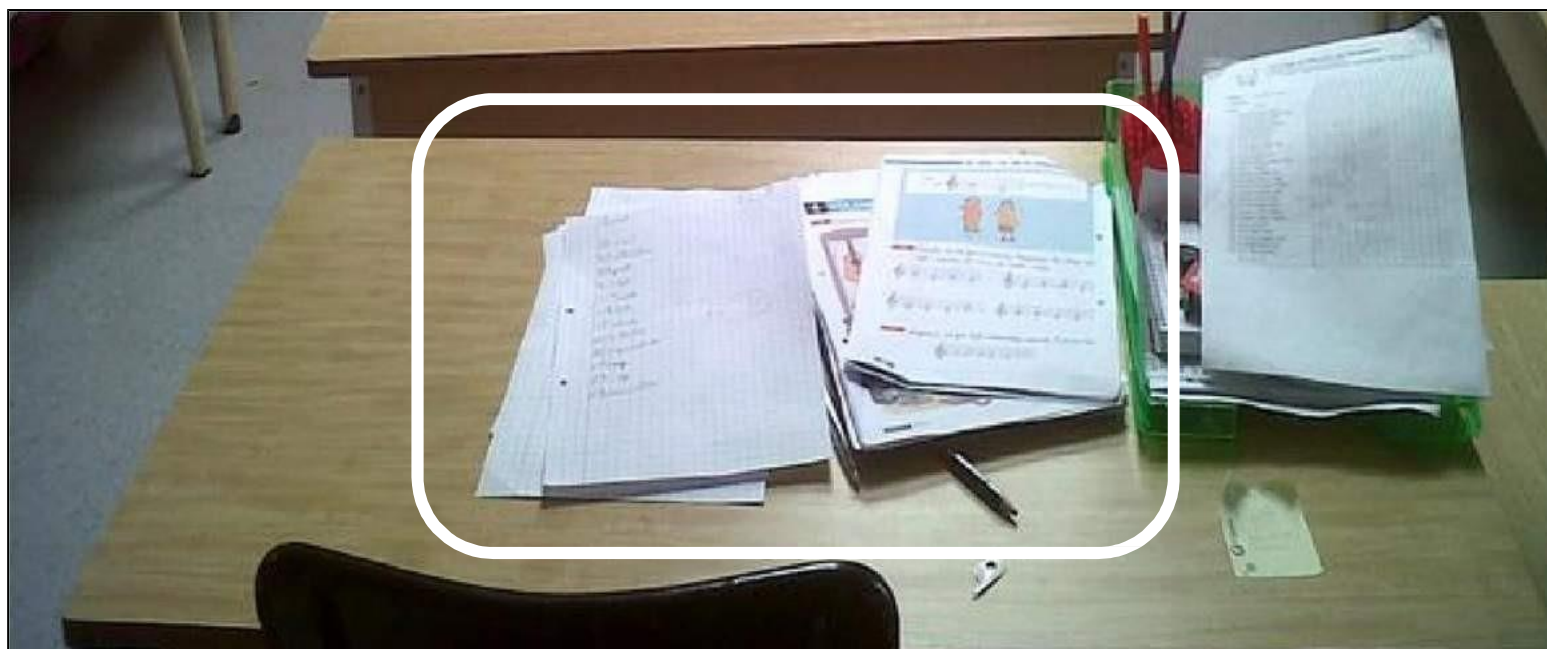
“Els alumnes haurien de ser capaços d'aplicar progressivament les estratègies necessàries per produir textos, en tot tipus de format, adequats, coherents i cohesionats, tot utilitzant eines digitals (corrector, diccionaris en línia, etc.) en cas que sigui necessari, a partir de:

- La planificació.
- La textualització o desenvolupament del text escrit o multimèdia.
- La revisió.
- La reescriptura derivada de la revisió.

Els gèneres de textos, la seva finalitat, els formats, suports i els àmbits en què es produeixen s'haurien de conèixer a partir de models vàlids que els permetin aplicar les estratègies d'escriptura i realització esmentades. En aquest procés de pràctica i ús de l'escriptura s'ha d'integrar la reflexió ortogràfica i gramatical.

Igualment, han de ser capaços de presentar els textos escrits i multimèdia, en formats diversos, de manera progressivament completa i amb més autonomia. També de manera progressiva, l'alumne hauria de ser capaç de construir el seu propi entorn personal d'aprenentatge (EPA) i fer ús dels dossiers personals d'aprenentatge o portafolis digitals per a la gestió de la informació i el progrés de l'aprenentatge.”

Què esperen els alumnes de la correcció?

<http://pdaaad2011.wikispaces.com/>

Revisar per millorar forma part de la competència escrita

Competència 6: Revisar i corregir el text per millorar-lo, tenir cura de la seva presentació formal.

6.1. Revisar, corregir i reescriure aspectes formals i conceptuals bàsics del text, i presentar-lo amb claredat.

6.2. Revisar, corregir i reescriure aspectes significatius, formals i conceptuals del text, i presentar-lo amb claredat i amb elements estètics.

6.3. Revisar, corregir i reescriure en profunditat aspectes formals i conceptuals del text, i presentar-lo amb claredat i amb elements estètics.

Corregir, només nosaltres, no
ensenya a escriure.

Neus Sanmartí

- Els resultats dels alumnes no milloren en retornar-los les tasques amb anotacions i puntuacions.
- Només el mateix alumne pot corregir els seus errors per aprendre'n. El professorat pot ensenyar a detectar-los i a trobar camins per superar-los.

L'escrit com a producte

Què ha estat capaç de fer?

Descripció personal

Sóc un noi baixet i divertit. Tinc els ulls petits, les galtes amb pigues i infladetes i la boca grossa. El nas pigat, i prim i una mica punxagut, llavis gruixuts, la barbeta punxaguda i sense pèls.

Les orelles petites. La cara la tinc una mica torradeta del sol i amb moltes pigues i els ull axinats.

Les mans les tinc petites, els dits llargs, el melic endins i la pell morena.

Les cames grosses, fermes i llargues. Els peus llargs faig un 38 de peu i peso 35Kg. Sóc prim.

Sóc simpàtic, divertit, però quan m'anfado sóc desagradable.

Tinc 10 anys i els faig al 6 de setembre, m'agraden les mates, Catàla i Anglès i no m'agrada el Castellà i el medi social.

Jugo a futbol amb el Gimnàstic de Manresa em diuen que sóc força bo, jugo de migcampista i distribueixo el joc, em canso molt. Sóc una mica fort però no tant. Magrada: jugar a futbol, córrer, cantar i escriure molt.

L'escrit com a procés

Què he fet i com ho he fet, per arribar-hi?

Ha d'estar present en l'ensenyament de l'escriptura

<http://www.reallygoodstuff.com>

Things good writers do to revise

- Elaborate**
I knew right away that this wasn't just any ordinary bird. This bird looked me in the eye and waddled far into the pond. *Expanded with words and phrases*
- Vary Sentences**
I wasn't expecting to see or hear a talking bird in my back yard. *Changed order of the sentences*
- Show Your Voice**
This was the most unusual bird I've ever seen. I'd say I was awestruck. *Added an exclamation point and a simile*
- Be Descriptive**
If I were to describe the bird to you, I'd have to say it was black with an orange beak. *Added adjectives*
- Add, Cut, Reorder**
It didn't take long to get tired of the bird. The bird showed up every day around noon and always waddled said "Hello." He was the spookiest duckbird!

The Revision Process

Writing better than ~~you~~
ever ~~could~~ before

By
Robin Stratton

A guide for those months or years
between your first draft
and your last

With bonus sections by Rebecca Leo

<http://www.jungleredwriters.com/>

Four Square Writing Assessment
A Companion to the Four Square Writing Method

Simple step-by-step method

- brainstorming
- filling in details
- adding transitions

Can be used with all forms of writing prompts

- informative
- narrative

Four Square is a great tool for students to use during a writing assessment.

Teaches basic revision techniques

- Adding
- Subtracting
- Changing

This easy organizational tool is sure to keep your students on track during any writing assessment!

Written by Judith S. Gould and Mary F. Banks
Designed by Kati Behar

<https://ssl.schoolkids.com>

WRITING
Revision + Editing
are very different...

REVISION is:

- changing words, moving sentences, adding, taking away words,

EDITING is:

- fixing mistakes on spelling, punctuation, paragraphing, capital letters, complete sentences.

MAKE SURE YOU SAY EVERYTHING YOU WANT TO SAY

<http://learningenglishwithmichelle.blogspot.com>

Revision
Make the meaning clear!

Ideas Select a fresh and original idea.

Organization Order details in a way that makes sense.

Sentence Fluency Combine sentences to make the piece flow.

Word Choice Use strong words or phrases.

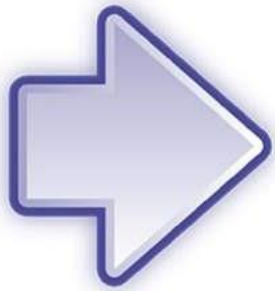
Voice Put your personal stamp on the piece.

Let's Celebrate!

Could somebody please invent a new holiday to add sparkle to the year? Summer is great just the way it is, and doesn't need any extras. It shouldn't be in the fall or winter because those seasons already have lots of special days. Maybe the new holiday should be in the spring. The weather is still wet and gloomy. Now, let's celebrate spring!

<http://bellamy.mysdhc.org>

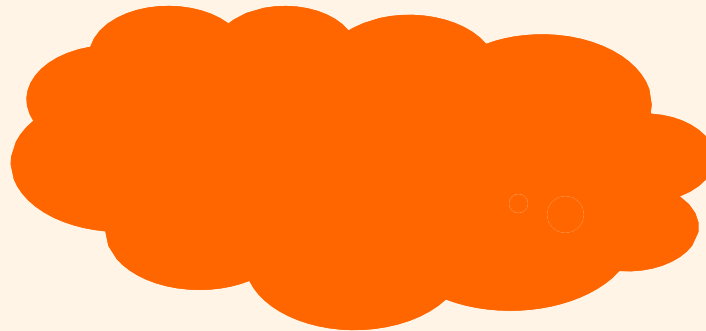
Ensenyar a revisar les produccions escrites permet millorar-les i per esdevenir cada cop més autònoms.

REFLEXIÓ SOBRE EL PROCÉS I EL PRODUCTE

REESCRIURE
SEGUINT UN MODEL

REVISIÓ A PARTIR
DE PAUTES

CONVERSES

CARPETES
D'APRENENTATGE

Cal proposar activitats de revisió perquè l'alumne millori el text i la manera d'escriure.

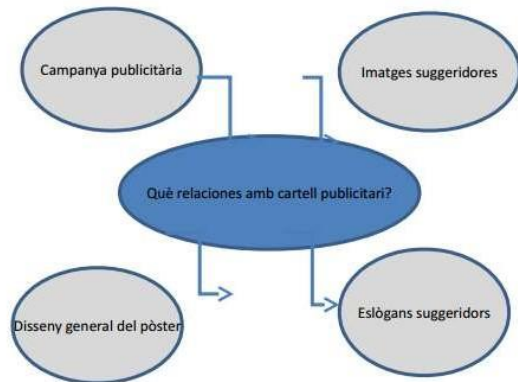
Els "Eco-Teams": contra el malbaratament de l'energia a l'escola.

Activitat 2. Dissenyem pòsters! Creem eslògans!

2.1 A partir d'una pregunta del tipus: *Què relacions amb cartell publicitari?* Podem anar construint amb l'alumnat els criteris i els indicadors d'avaluació que monitoritzaran els processos d'aprenentatge i d'avaluació

Podem construir un esquema general del tipus següent:

- Veure annex 1 amb els criteris i indicadors d'avaluació en forma de pauta d'interrogació

ANNEX 1		
INDICADORS EN FORMA DE PAUTA D'INTERROGACIÓ PER A L'AUTOREGULACIÓ I AVALUACIÓ DELS APRENENTATGES		
	SI	NO
Campanya publicitària <ul style="list-style-type: none"> • Heu tingut en compte a qui va dirigida la campanya per pensar com podem atraure la seva atenció amb els cartells? (colors, imatges, etc.) 		
Imatges suggeridores i impactants <ul style="list-style-type: none"> • Les imatges (dibuixos, fotografies) ajuden a transmetre el missatge de l'eslògan? El reforcen? • Transmeten valors ecològics? 		
Eslògans suggeridors i impactants <ul style="list-style-type: none"> • Les frases són breus i senzilles i tenen la intenció de captar l'atenció? • Les paraules que heu triat són suggeridores i produeixen impacte perquè són: inesperades, divertides, enginyoses? • Heu creat alguna metàfora, comparació, antítesis, hipèrbole o al·literations per impactar el lector quan heu redactat l'eslògan? • És fàcil de llegir i comprendre? • És fàcil de recordar? • Heu usat correctament les formes imperatives? <ul style="list-style-type: none"> • make, get, take, etc., generalment a l'inici de l'eslògan: <i>Save water, live healthier, Make it real, Take... Discover the power of...</i> • Heu triat paraules concretes i no abstractes? • Heu revisat l'ortografia i la sintaxi? 		
Disseny general del pòster o cartell <ul style="list-style-type: none"> • Heu tingut en compte distribuir de manera equilibrada el text i les imatges? • La tipografia i la mida de les lletres deixa veure la jerarquia de les idees? • Heu destacat (amb colors, formes, etc.) allò que considereu més important? 		

ANNEX 2		
INDICADORS EN FORMA DE PAUTA D'INTERROGACIÓ PER A L'AUTOREGULACIÓ I AVALUACIÓ DELS APRENENTATGES		
	SI	NO
El meu article sobre el malbaratament energètic:		
Presenta dues o tres parts diferenciades tipogràficament: els titulars, el cos o desenvolupament i el <i>lead</i> o entrada?		
Quina de les tres funcions que tenen els titulars heu triat? <ul style="list-style-type: none"> • Funció d'obertura. Delimitar el text • Funció de resum. Ofereix els aspectes més rellevants del text des del punt de vista informatiu • Funció de captació d'atenció. Crida l'atenció del lector 		
Heu escrit un <i>lead</i> o entrada, per oferir al lector un resum més ampli que l'obtingut pels titulars, informant-lo sobre els aspectes principals de l'esdeveniment?		
Heu tingut en compte els sis tipus de circumstàncies denominades les <i>6W</i> per planificar i després redactar la notícia i estructurar-la en paràgrafs? <ul style="list-style-type: none"> • WHAT - Què ha passat? Els fets • WHO - Qui ho ha fet? El subjecte • HOW - Com ha succeït? La manera • WHERE - On ha passat? El lloc • WHEN - Quan ha succeït? El temps • WHY - Per què ha succeït? la causa 		
Heu utilitzat, a l'hora de redactar-lo en pantalla, un corrector ortogràfic i gramatical?		
Heu consultat diccionaris en paper o digitals per triar paraules més precises, consultar dubtes, etc.?		
Heu tingut en compte usar els estils i tipografies acordades, així com el cos de les lletres per al text i per als titulars?		
Heu anat revisant, rellegant i reescribant el text mentre el redactava, i heu fet una revisió final un cop acabat?		
Heu inserit imatges adequades al text? Heu tingut en compte el seu pes i les seves proporcions i distribució a la pàgina?		

Les pautes de revisió proporcionen un llenguatge comú que permet compartir criteris per avaluar els textos: el meu propi text (autoavaluació), amb els altres (coavaluació) i només el docent (avaluació).

El millor dia de les meves vacances

Just començar les vacances vaig anar de campament al País Basc 10 dies, després vaig passar casi un mes i mig al poblet amb els meus amics, sortint de festa, anant de l'acampada. Finalment vaig passar una setmana a un apartament de Cabange amb la meua família.

Pero ^{el millor (-)} tenia dubtar-ho en un moment, va ser el dia que [↑] tota la meua edat vam anar d'acampada. Aquel dia havia plogut, pero semblava que ~~la cosa~~ el temps havia canviat. Aquella nit jugava el Barça així que els nois estaven més pel ~~rebates~~ que pautit que per nosaltres. Quan el pautit va acabar, vam estar jugant tots junts a cartes i va ser quan va començar a ploure que ja que ells van decidir marxar a casa. ~~El dia~~ Tot i que va fer una nit horrible, ens ho vam passar genial les nits totes juntes.

Reflexions sobre el procés de composició

PAUTA DE REFLEXIÓ SOBRE EL PROCÉS D'ESCRITURA

T'ha resultat difícil escriure el text?

No

Quins passos has seguit per escriure el text?

fer un esquema abans d'escriure

Quines són les decisions que has pres...

... abans d'escriure el text?

• Tema del que volia parlar

... i mentre l'escrivies?

• cap

... i en acabar-lo?

revisar les faltes

Quines raons t'han portat a escriure el text com ho has fet?

No hi havia més a dir el tema era bastant tancat.

Què t'ha causat més problemes?

L'ortografia.

Com has solucionat les dificultats?

Escrivint com em sonava.

Estàs satisfet/a del resultat obtingut? Què milloraries?

Sí, dedicant-li més temps.

Reflexions per millorar l'escrit

<http://www.crystalhoffman.com/>

"Tot sobre mi"

- Has rellegit tot el treball?
- Quines preguntes podria fer un lector sobre el teu text?
- Podries afegir més detalls sobre la redecoració de la teva habitació?
- No expliques com et sents després d'aconseguir un nou ocell, per què?

- Has revisat les concordances?
I l'ortografia?

El millor dia de les meves vacances

Just començar les vacances vaig anar de campament al País Basc 10 dies, després vaig passar casi un mes i mig al poblet amb els meus amics, sortint de festa, anant de acampada. Finalment vaig passar una setmana a un apartament de Cabrege amb la meua família.

Però ^{el millor :-)} tenia dubtar-ho en un moment, va ser el dia que ^{dir} tots els de la meua edat vam anar d'acampada. Aquel dia havia plogut, però semblava que ~~la~~ el temps havia canviat. Aquella nit jugava el Barça així que els nois estaven més pel ~~partit~~ que pautar que per nosaltres. Quan el partit va acabar, vam estar jugant tots junts a cartes i veure quan va començar a ploure queja que ells van decidir moure a casa. ~~la~~ Tot i que va fer una nit horrible, ens ho vam passar genial. Les nits totes juntes.

Conversa prèvia a l'edició

No es parla d'ortografia

- *El text que has fet està molt bé, s'entén molt, està ordenat i fas servir les paraules exactes, les que calen.*
- *M'agradaria saber algunes coses de com l'has fet:*
 - *Com has triat aquest tema? Per què l'has triat?*
 - *Com has seleccionat la informació?*
 - *Com ho has fet per ordenar-la?*
- *Te'l llegeixo i a veure si hi trobes alguna cosa per millorar, d'acord?*

Reescriptura: Medicaments caducats

(A partir d'un treball fet a classe)

Benvolgudes famílies,

Des de la matèria de Ciències per al Món Contemporani, els alumnes de 1r de batxillerat estem fent un exercici de classe que consisteix a dur a terme una campanya de recollida de medicaments caducats per gestionar-los correctament.

Els medicaments com a residus no es poden llençar a les escombraries, ja que poden representar un perill seriós per al medi ambient, ja que si els medicaments arriben al mar o als rius tenen efectes molt nocius per a la vida aquàtica. És per aquest motiu que volem conscienciar les famílies de l'escola Proa de la importància de llençar els medicaments caducats, o que ja no farem servir més, als punts de recollida Sigre que trobareu a qualsevol farmàcia.

Per tal d'ajudar-vos en aquesta tasca, els alumnes de 1r de batxillerat hem col·locat dues caixes de recollida de medicaments a les dues secretaries de l'escola Proa, al carrer Almeria i al carrer Gavà, que podreu utilitzar fins a final de curs. Aquests dies, hem estat informant a la classe del vostre fill/a sobre la campanya de recollida de medicaments caducats que estem fent els alumnes de 1r de batxillerat, i esperem que amb la vostra col·laboració i ajuda sigui tot un èxit!

Moltes gràcies a tothom per fer servir els contenidors de recollida de medicaments.

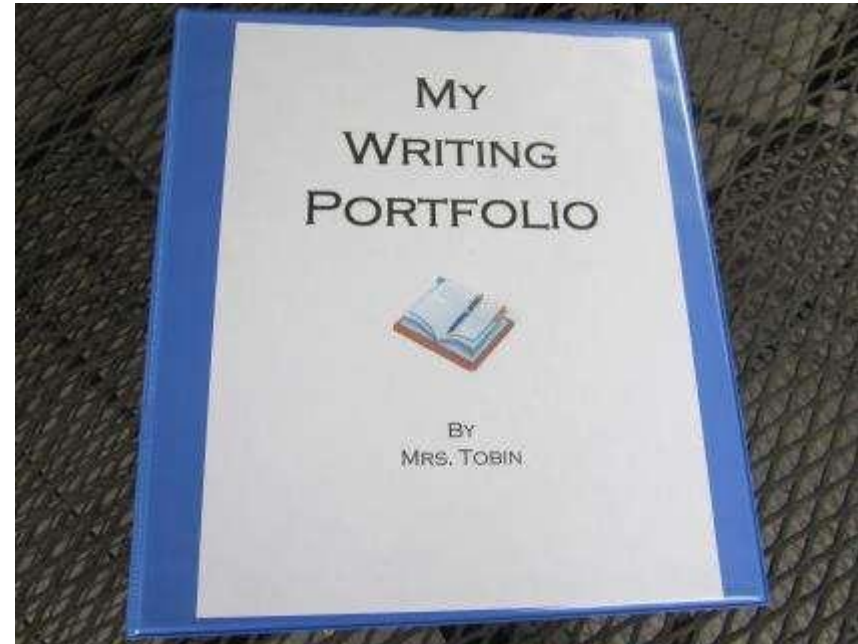
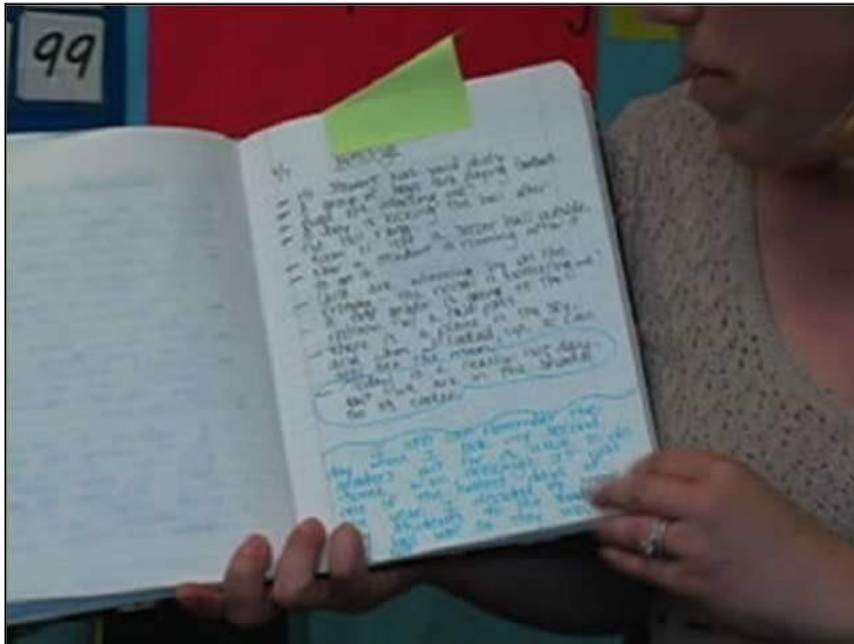
Alumnes de 1r de batxillerat de l'INS...

Guió de conversa: actitud i procés¹

- T'ho has passat bé escrivint el text?
- T'ha costat molt o poc fer-lo?
- Què és el que t'ha costat més a l'hora de fer el text?
- T'ha costat decidir com volies començar?
- Com ho has decidit?
- Quins passos has seguit per escriure el text?
- Què creus que t'hauria ajudat a fer-lo millor?
- Com t'ha influït el saber que l'hauries de llegir en veu alta davant de tots?
- Si ara el tornessis a fer, seguiries el mateixos passos?

Portafolis d'escriptura

La reflexió sobre el procés millora l'aprenentatge de la pròpia manera d'escriure.

<http://allthingsupperelementary.blogspot.com.es/2013/04/TheRoomMomwritingportfolios.html>

Cada situació d'escriptura demana una revisió acurada.

QUI em pot ajudar a revisar l'escrit?

QUAN és necessari fer-ho?

QUÈ he de corregir?

AMB QUÈ ho faré? Què em pot ser útil?

COM ho he de fer? Quins passos seguiré?

Revisió/correcció

Sobretot té sentit quan...

Serveix per aprendre a escriure
i millorar els escrits dels alumnes.

Escriure vol temps.
Donem temps a l'alumne per escriure i revisar.

Espais i temps pedagògic per a la revisió

Cal que l'alumne aprengui a...

Quins objectius
d'ensenyament-
aprenentatge
volem assolir?

Conèixer el propi procés de composició,
analitzar-lo per millorar-lo

Dominar els diferents procediments i habilitats
cognitives que l'escriptura demana

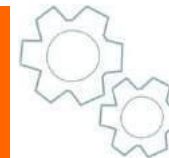
Identificar les condicions específiques de cada
situació comunicativa i ajustar-se a les seves

Utilitzar el procés de composició com a guia de manera
autònoma i adaptada a la situació comunicativa

Utilitzar diferents procediments de planificació, textualització i
revisió, i saber quins són més adequats en aquell context

Conèixer i saber utilitzar diferents estructures textuais, així com els
gèneres més comuns i els coneixements de la llengua associats

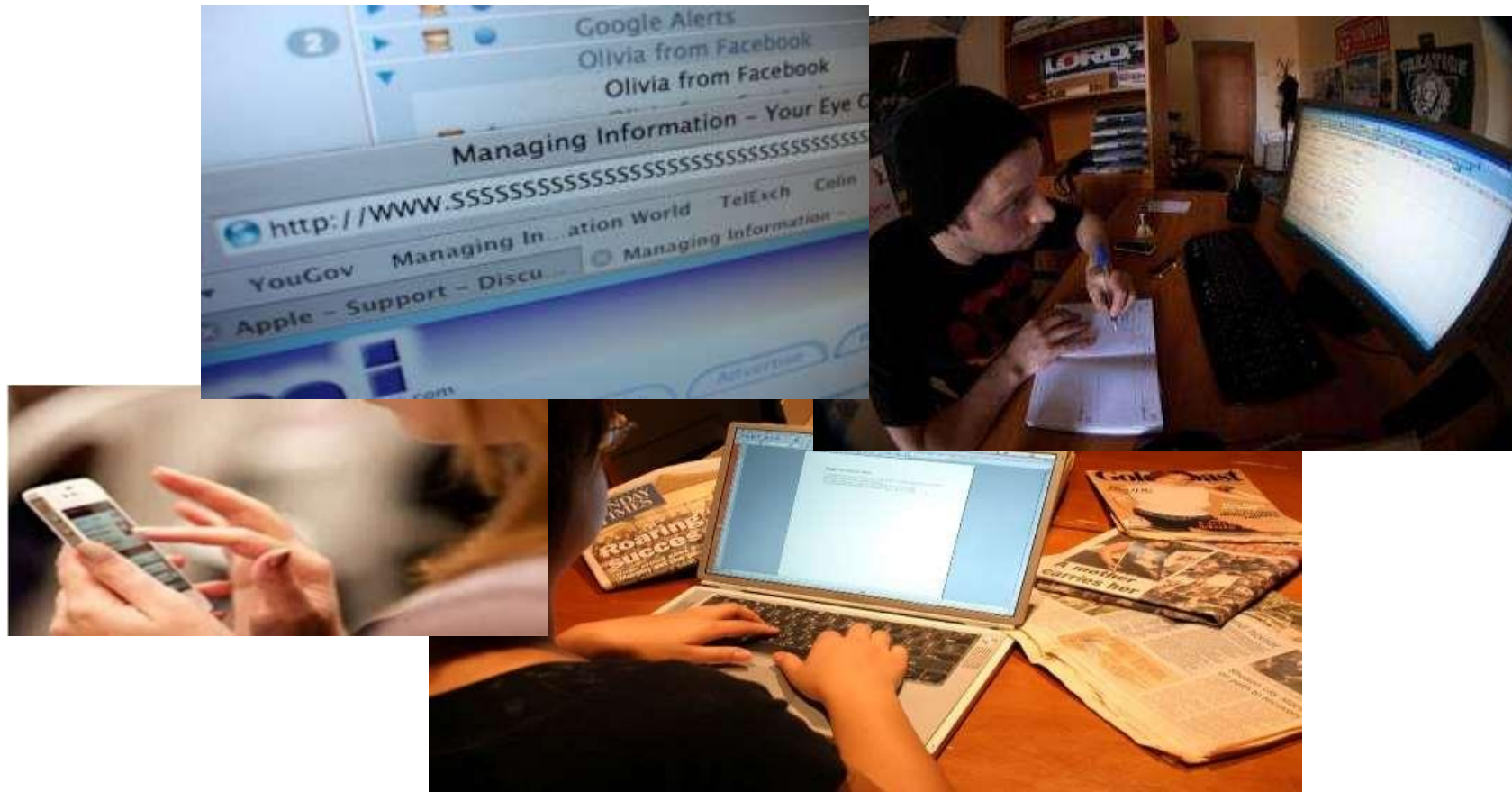

L'orientem cap a l'escriptura madura.

Continguts

1. L'escriptura i la construcció del coneixement.
2. Escriure i el procés de composició.
3. Contextualitzar.
4. Planificar els escrits.
5. Textualitzar.
6. Revisar.
- 7. L'escriptura en suport digital.**
8. Per acabar...

Les eines i els recursos digitals modifiquen el procés d'escriptura? Com? Fins a quin punt? En quin sentit?

<http://www.escriitores.org/>

“Els aspectes més mecànics de la composició deixaran de ser una preocupació, i els escriptors podrem concentrar-nos absolutament en l’elaboració del contingut del text: en la generació d’idees, en el desenvolupament de l’estructura de l’escrit, etc.”

DANIEL CASSANY (2002): *Descriure escriure*. Barcelona. Editorial Empúries (pàg. 184)

Processos mentals i funcions dels processadors de textos*	
Processos mentals	Funcions del processador
Generar idees	- Entrar dades a l'ordinador
Organitzar idees	- Moure fragments de text: copiar-los, memoritzar-los, esborrar-los, inserir-los, etc.
Formular objectius	- Escriure títols, mots clau i instruccions a seguir - Dissenyar plantilles, formats i models de base
Redactar	- Escriure amb les funcions habituals
Revisar i corregir	- Moure el cursor amunt i avall (línies, paràgrafs, pàgines) - Corregir manualment: buscar, esborrar, refer i ajustar - Buscar i canviar paraules automàticament - Aplicar correctors ortogràfics
Memòria a llarg termini	- Programes de redacció assistida (vocabularis bilingües, de sinònims, cites, referències bibliogràfiques, etc.) - Bancs de dades - Programes de traducció

Els suports digitals faciliten l'aprenentatge del procés de composició i de les estratègies relacionades amb les diverses fases

EDICIÓ/
DIFUSIÓ

- Publicar en webs i blogs facilita la significativitat i el sentit de l'escriptura
- Textos amb destinataris i propòsits
- Creen relacions implícites entre els emissors i els destinataris.
- ...

CONTEXTUALITZACIÓ

- Programes/aplicacions de mapes conceptuals poden ser útils en modelitzacions de pluja i organització d'idees en gran grup amb l'ús de la pissarra digital.
- ...

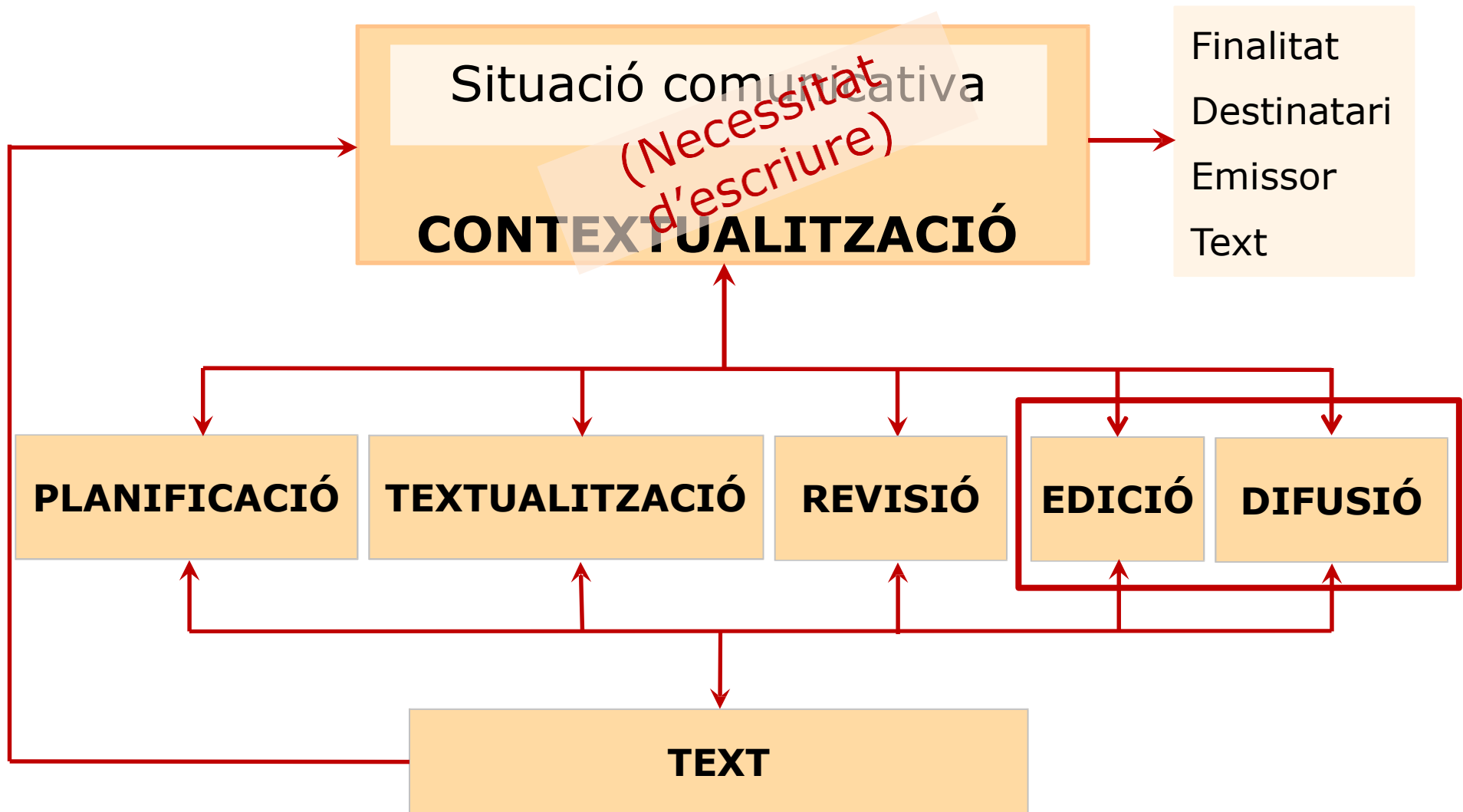
PLANIFICACIÓ

- Augmenten les possibilitats: imatge, so i hiperenllaços
- Control de canvis (seguiments d'escriptura en col·laboració)
- Escriptura en col·laboració al núvol
- ...

TEXTUALITZACIÓ

- Publicar dona sentit a la revisió, correcció i millora dels textos.
- Ús de correctors ortogràfics i gramaticals, diccionaris, cercadors de repeticions...
- Faciliten la inclusió de comentaris (docent i alumnes en documents compartits al núvol).
- ...

REVISIÓ

Adaptació de HAYES J. R. i FLOWER, L. "Identifying the Organization of Writing Processes". a: GREGG, L. W. Y STEINBERG, E. R. (comps.) (1980): *Cognitive Processes in Writing*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers, p. 3-30.

Pel que fa a l'**edició** cal:

- Triar una manera de presentar el treball a l'audiència.
- Decidir si s'han d'afegir imatges, fotos, dibuixos...
- Donar forma al text: en un full, en una llibreta de classe, en format llibre, manuscrit, amb edició digital
- ...

Pel que fa a la **difusió** cal pensar l'estratègia adequada per compartir el producte:

- Tindrà un format de llibre en paper?
- Serà exclusivament per a ús personal?
- El llegiré en veu alta?
- Tindrà un format digital (web, blog, wiki, xarxa social...)?
- ...

Noves tecnologies, noves maneres de viure l'escriptura

Continguts

1. L'escriptura i la construcció del coneixement.
2. Escriure i el procés de composició.
3. Contextualitzar.
4. Planificar els escrits.
5. Textualitzar.
6. Revisar.
7. L'escriptura en suport digital.

8. Per acabar...

Aprendre a escriure és aprendre a pensar (Giroux).

Escriure no és fer una transcripció de l'oral.

Escriure és complex i cal acompanyar l'alumne en l'apropiació del procés de composició.

El treball sistemàtic del procés d'escriptura s'ha d'inserir dins d'una tasca completa que permeti a l'alumne aplicar de manera significativa el que ha après.

Escriure vol temps. Donem temps a l'alumne per escriure a l'aula.

És important que l'alumne, al llarg del procés, mantingui "un diàleg intern amb el destinatari".

Revisar no és passar a net.

L'escriptura en suport digital introdueix nous gèneres textuais i canvis en el procés de composició.

Lectures recomanades

Educació secundària obligatòria

Generalitat de Catalunya
**Departament
d'Ensenyament**